

2013 nr 2
Fåglar
i Närke

Fåglar i Närke

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning

Redaktör och layout

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,
Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.
E-post: ake.lorin@telia.com

Manusstopp

för **Fåglar i Närke** 2013 nr 3 är den 15 aug.

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening
av Sveriges Ornitologiska
Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 200 kr, för familjemedlem 50 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 100 kr och för barn (1-12 år) 50 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,
070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com
Magnus Helleryd, Tel. 019-298 692, 070-238 37 93
E-post: magnushelleryd@hotmail.com
Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,
070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com
Björn Ander, Tel. 070-763 20 07. E-post:
bander68@gmail.com

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening
c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.
E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial, holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds-
sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s hemsida: Du är välkommen att besöka
NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

TILL FÅGLARNAS BÄSTA VÄN

NATUR

www.naturbokhandeln.se

info@naturbokhandeln.se
tel. 0485 - 444 40

För flera kikare besök vår webbutik.

BOKHANDELN

Naturvännens egen bokhandel!

Omslagsbild: **Gransångare** *Phylloscopus collybita* efter en akvarell av Staffan Ullström.
Text: Ann-Margret Elmroth

Gransångaren är 10-12 cm lång och liknar till utseendet lövsångaren men har mer dämpade färger. Eftersom hannen helst sitter uppe och sjunger i toppen av en gran eller ett högväxande lövträd är det svårt att komma åt att skilja den från artfränden på utseendet. Både gransångarhannen och -honan har emellertid mörka ben, mörk näbb, faller ner stjärten när de rör sig, har otydligt ögonbrynsstreck och vit ögonring, som avbryts av ett mörkt ögonstreck, till skillnad från lövsångaren. Eftersom honan håller till på marken eller i låg tät markvegetation vid sitt övertäckta bo med ingång från sidan, är det lättare att få syn på henne. Det förutsätter att man lär sig hennes lockläte som visserligen liknar lövsångarens *hui* men har betoningen på andra stavelsen *hui't*. Rimligtvis finns boet i hannens revir som han markerar han med sin omisskännliga sång *tilt tilt telt telt talt tilt tilt* (lättare att komma ihåg är förstas ... *sillt salt sill* ...) Fram till 1970-talet kunde man i södra Sveri-

ge bara höra den nordliga rasen av gransångaren tidigt på våren (från slutet av mars) under flyttningen för häckning i Norrland eller i sept.- okt. på väg till övervintring i västra Sydeuropa och Västafrika. Men numera gläder den sydliga rasen oss genom att häcka i Syd- och Västsverige. Staffan Åkeby, ordförande i Skånes Ornitologiska Förening, höll föreläsning på NOF:s aprilmöte och han gjorde gällande att gransångaren i hans rapporteringsområde nu är vanligare än lövsångaren. Alltså, äntligen en fågel på frammarsch! Den här våren har gransångaren rapporterats från många platser i Närke, de flesta i april- maj. Den första hördes redan 15 april, en sjöng t.ex. i Slottsparken mitt i Örebro och en fotograferades vid Ungdomshyllan i Oset i närbild den 27 april av Håkan Svensson och Birgitta Dawidsson. Honan har snart ruvat färdigt de sex äggen och den närmaste tiden ska det nog gå att höra hennes lockläte. Hannen slutar nog snart att sjunga för säsongen..

Foto: Sebastian Waern

Ordföranden har ordet

Hans Waern

Nu har vi vårmånaderna bakom oss. En annorlunda vår har det varit, kan man tycka. Jag skrev i det förra numret att nu är våren här och vårfågellarna börjar komma. Men ack, vad man bedrog sig! Vinterkylan hängde i fram till mitten av april månad. Jag kommer ihåg en morgon när jag dagen efter skulle vara guide vid Norra Tysslingen i slutet av mars månad. Vål där så var det soligt och vackert väder, 3 plusgrader. Men morgonen innan hade jag besökt Villingsbergs skjutfält och där sjönk temperaturen ner till – 24 grader. Hua, vad kallt det

var och det i slutet på mars när det ska vara en massa plusgrader! Den kalla våren gjorde att kortflyttarna kom väldigt sent. Vissa arter kom samtidigt som Afrikaflyttarna. Mycket märkligt. Just nu är rätt tid att lyssna på nattsångarna. Flera rapporter har kommit om både flodsångare och busksångare och det är trevligt.

Den tredje helgen i april var NOF värd för SOF:s årsmöte som anordnades uppe vid Ånnaboda Konferens & Lodge. På fredagen var det ett seminarium som gällde hur vi gör för att sprida fågelintresset och för att få fler engagerade medlemmar. På förmiddagen delgav oss olika föredragshäl-

lare sina erfarenheter inom olika områden. En representant från det kvinnliga nätverket Rapphönorna berättade om deras verksamhet. Några personer som är engagerade med fågelskådning för barn- och ungdomsgrupper informerade om sina erfarenheter. I Västerås finns det en mycket aktiv gruppverksamhet med fågelskådning för daglediga. Två representanter från denna grupp gav oss alla en intressant rapport om vad de gör. På eftermiddagen blev det diskussionsforum då olika områden behandlades.

På lördagen var själva årsmötesdelen. En av diskussionspunkterna gällde förslaget att SOF skulle anta tilläggsnamnet BirdLife Sverige. Alla regionala föreningar fick klargöra sina åsikter i frågan. De stora föreningarna med många röster, som Stockholm, Göteborg och Skåne var negativa till namnförslaget. Det blev en rafflande omröstning. Med siffrorna 18 för och 17 emot godtogs SOF-styrelsens förslag och namnet BirdLife Sverige gick igenom. Vidare behandlades en hel rad ämnen på årsmötet. Vindkraftsfrågor, jaktfrågor, rappor-

teringssystemet Svalan m.m. En representant från BirdLife international informerade några timmar om deras verksamhet med fågelskydd. Ett intressant föredrag på engelska. Vid midnatten på lördagskvällen fick 2 NOF-medlemmar SOF:s förtjänstplakett, Åke Lorin och Åke Pettersson för goda insatser med fågel-föreningsaktiviteter och fågelskyddsarbeten. GRATIS till er båda!

NOF anordnade exkursioner båda morgnarna.

Nya NOF-medlemmar

Under perioden mars till och med sista maj 2013 har nedanstående medlemmar registrerats. Alla hälsas välkomna i föreningen.

Gunnar Eriksson, Slumpen, ÅSBRO
Per Säverborn, Långbrogatan, ÖREBRO
Lars och Sarah Breimer, ÖREBRO
Lars Domeij, KARLSTAD
Gustav Norelius, NORA
Stellan Amzoll, SKILLINGE
Katarina Perälä, ÖREBRO

NOF:s styrelse

Ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,
Tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51
E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Vice ordförande, fågelskyddsansvarig och bibliotekarie

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55
E-post: ulf.jorner@spray.se

Sekreterare och PR-ansvarig

Kent Halttunen, mediakontakt
Nygård, Norra Folkavi, 71991 Vintrosa
Tel. 019-18 99 41, 070-216 11 30
E-post: kent.halttunen@tele2.se

Håkan Carlestam, programansvarig

Engelbrektsgatan 13B, 702 12 Örebro
Tel. 070-531 14 20
E-post: carlestam@gmail.com

Rolf Hagström, bitr. exkursionsansvarig

Vreta Gård 207, 692 93 Kumla
Tel. 019-23 44 75, 076-142 17 21
E-post: rolf.hagstrom@gmail.com

Bengt Jalsborn, lotteri- och försäljningsansvarig

Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99
E-post: b.jalsborn@gmail.com

Ronnie Lindqvist, exkursions- och reseansvarig

Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro,
Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Suppleanter

Tord Larsson

Hagalundsvägen 39 A, 702 30 Örebro
Tel. 070-716 62 54, 019-24 62 53
E-post: info@isonine.se

Per Karlsson Linderum, mediagruppen

Babelsvägen 2, 697 74 Sköllersta
Tel. 019-18 56 95
E-post: per.karlsson.linderum@orebro.se

På lördagen hade vi en gemensam tur till Oset i Örebro. En väldigt vacker vårmorgon med många nyanlända vårfågelarter. På söndagen blev det 2 olika turer. En gick till Kvismaren och en till Garphyttans nationalpark. Under-teknad var med till nationalparken och vi lyckades hitta den tretåiga hackspetten ovan-

för den övre parkeringen. Det blev ett trevligt inslag för flera av deltagarna.

Då återstår bara att önska er alla en riktigt skön sommar. Passa på nu och ge er ut och njut riktigt ordentligt av alla våra härliga fågelarter. Väl mött i markerna!!! 🐦

Fågelrapport för Närke 2012

Den regionala rapportkommittén (Rrk) i Närke har under 2012 bestått av Magnus Friberg (Knölsvan – Fasan), Johan Åhlén (Smålom – Tofsvipa), Peter Gustafson (Kustsnäppa – Alkekung), Lage Johnson (Tamduva – Dubbeltrast) samt Andreas Sandberg (Gräshoppsångare – Sävsparrv). Således samma laguppställning som under 2011 men som tyvärr kommer att behöva ombildas nu när Lage gått ur tiden.

Vi har under detta års sammanställning fått tampas med hela 84894 inrapporterade rader till Svalan (mer än 15000 fler än under 2011) och dessa har gjorts av inte mindre än 716 olika observatörer och behandlat hela 248 olika arter. Ingen ny art för landskapet noterades under året men väl hela tre olika andrafynd, nämligen av blåvingad årta, vit-ögd dykand och bronsibis. Övriga arter eller raser som sticker ut är bland annat bläsgås av rasen flavivrostris, amerikansk kricka, tuvsnäppa, storlabb, citronärla och gulhämpling. Vi har med vilje valt att inte ha med lika mycket fenologiobservationer i denna rapport som vi haft de senaste åren. Dels av utrymmesskäl, dels på grund av den separata artikeln i ämnet som publicerades i förra numret av tidningen.

Den regionala rapportkommitténs främsta uppgift är att kvalitetssäkra den rapportering som sker i Svalan och leverera en så rättvis bild som möjligt av de olika arternas förekomst och uppträdande i landskapet. På förekomsten anledning vill vi därför mana till större noggrannhet i rapporteringen. Ange gärna så noga som möjligt antal, lokal, dellokal, sträckriktningar och häckningskriterier för i synnerhet de mindre vanliga arterna. Vi manar också till att efter varje inrapportering gå in i ”Min obsbok” och kontrollera så att det inte slunkit med någon observation

utan angivet antal, på fel lokal, helt fel art eller att observationerna helt enkelt hamnat på fel datum. Dessa fyra är nämligen de ohotat mest vanliga felen som görs. Nog med pekpinna nu!

* = den som först rapporterat arten.

Trevlig läsning!

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Arten har en positiv trend i landskapet med allt fler observationer om våarna. Enstaka höstfynd har även de blivit allt vanligare.

Vår: 1 ex Rännestaången, Tysslingen 10–12.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson m.fl.). 1 ad str NO Lerviken, Toften 10.3 (Janne Dahlén). 4 ad Rännesta, Tysslingen 13.3 (Olle Liljedahl m.fl.). 9 ex Rännestaången, Tysslingen 14.3 (Åke Lorin, Bengt Jalsborn m.fl.). 7 ex Tysslingen, Norra, Tysslingen 15.3 (Gigi Sahlstrand, Karl-Ola Karlsten m.fl.). 20 ex Egersta, Tysslingen 15.3 (Thomas Eriksson). 4 ex Kvismaren 17–18.3 (Åke Petters-

Tundrasädgås rapporteras allt mer regelbundet.

Foto: Magnus Friberg

son, Anders Karlsson m.fl.). 9 ex Rännestaängen, Tysslingen 17.3 (Ronnie Nederfeldt, Per Karlsson Linderum m.fl.). 4 ad Rysjön, Kvismaren 18–20.3 (Kent Larsson, Sune Johansson m.fl.). 5 ex str NO Rysjön, Kvismaren 18.3 (Kent Larsson, Johan Åhlén m.fl.). 5 ex (4 ad+1 2K) str N Norrbyås, Kvismaren 18.3 (Magnus Friberg). 3 ex Rännestamaden, Tysslingen 18.3 (Peter Karlehagen, Helny Olsson m.fl.). 15 ex Rännestamaden, Tysslingen, 20.3 (Helny Olsson, Karl-Ola Karlsten, Olle Liljedahl, Ronnie Nederfeldt). 2 ex Rysjön, Kvismaren, 21.3 (Jan Tranderyd, Kerstin Signal m.fl.). 6 ex Rännestamaden, Tysslingen, 21.3 (Helny Olsson, Olle Liljedahl, Bengt Jalsborn). 1 ex Rysjön, Kvismaren, 22.3–26.4 (Jan Tranderyd, Henrik Roos m.fl.). 3 ad Rysjön, Kvismaren, 22.3 (Hans Waern, Frank Tholfsson m.fl.). 1 ex Rännestamaden, Tysslingen, 24.3 (Helny Olsson, Ronnie Nederfeldt, Bengt Jalsborn, Olle Liljedahl). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 21.4 (Anders Jacobsson, Karin Bergh m.fl.). **Höst:** 1 ad str SV Venastugan, Rynningeviken, 28.10 (Ola Erlandsson).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

När det gäller stora ansamlingar dominerar Tysslingen som vanligt fullständigt. Tusenstreckat passerades den 10.3, och sedan pågick skådespelet fram till den 23.3 då det var slut på det roliga och de flesta svanar drog vidare. Årets högsta notering gjordes den 17.3 då 4103 ex räknades.

Vår: Högsta noteringar vid norra Tysslingen: 1245 ex 10.3, 1622 ex 11.3, 2488 ex 12.3, 2561 ex 13.3, 3039 ex 14.3, 3908 ex 15.3, 3962 ex 16.3, 4103 ex 17.3, 3059 ex 18.3, 1942 ex 19.3, 1334 ex 20.3, 2154 ex 21.3, 1208 ex 22.3, 1258 ex 23.3 (Helny Olsson, Bengt Jalsborn, m. fl.). **Häckningar:** Säkra häckningar finns rapporterade från åtta lokaler. En ganska låg siffra, det borde finnas betydligt fler par som gömmer sig i landskapet. **Höst:** Höstens toppnotering blev 900 ex Gräve by, Tysslingen 24.11 (Kent Halttunen).

Sädgås *Anser fabalis*

Likt de senaste åren uppvisar arten en ganska liten förekomst på våren i Kvismaren. Detta år verkar det som om Tysslingen snodde åt sig en stor andel då lokalen hyste nästan lika höga antal. Till skillnad från våren så blev hösten en framgångssaga för arten. Den väldigt regniga sommaren gjorde att många bönder i Kvismardalen inte kunde plöja sina skördade fält. Dessa fält försåg området rastande gäss med föda långt in i december. Höstens högsta

notering, 27 200 ex den 4.11, är det näst högsta antalet som någonsin observerats i området. Nedan redovisas förutom vårens och höstens högsta antal även en ovanligt hög decembersumma samt årets sista observation.

Vår: 3300 ex Kvismaren 6.3 (Ola Strand). 3000 ex Tysslingen 6.3 (Bengt Eriksson). 3800 ex Kvismaren 8.3 (Leif Sildén). **Höst:** 17300 ex Hammarmaden, Kvismaren, 4.10 (Magnus Friberg). 23630 ex Kvismaren 11.10 (Ola Strand). 15000 ex Ormkärssplattformen, Kvismaren 23.10 (Kent Larsson). 18500 ex Kvismaren 26.10 (Ola Strand). 27200 ex Kvismaren 4.11 (Magnus Friberg). **Vinter:** 5000 ex Tallbacken, Kvismaren, 7-9.12 (Rolf Engwall, Lillån, Magnus Friberg). 40 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 20.12 (Lennart Eriksson).

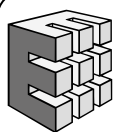
Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Det märks att allt fler skådare i landskapet nu börjar få grepp på denna potentiella framtida art då antalet rapporter ökat en hel del under senare år. Detta beror sannolikt inte på någon ökad förekomst av rasen utan enbart på ökad kunskap i skådarleden. I fortsättningen kommer skriftliga rapporter endast att begäras på ovanligt höga antal eller fåglar observerade utanför de normala rasttiderna.

Vår: 1 hane märkt Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 3.3 (Magnus Friberg). 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 4.3 (Börje Broström, Rolf Engwall, Lillån). 10 ex Västra rakan, Kvismaren, 4.3 (Börje Broström). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 20.3 (Stefan Göransson). 9 ex Hammarmaden, Kvismaren, 3.4 (Stefan Göransson). 1 ex märkt Rysjön, Kvismaren, 4.4 (Ove Ericson). 2 ex Södra tornet, Tysslingen, 14.4 (Johan Södercrantz, Per Andersson). 2 ad Ängfälla åkrar, Kvismaren 19.4 (Craig Brookes). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 21.4 (Ronny Nilsson, Craig Brookes). 4 ex Hammarmaden, Kvismaren, 23.4 (Magnus Friberg). 6 ex Kvismaren 24.4 (Börje Broström). 1 ex Åslaholmen, Kvismaren, 3.5 (Lage Johnson). 2 ex Rysjön, Kvismaren, 5.5 (Håkan Müller, Gabriella R Andersson). 1 ex Ekbacken, Oset 7.5 (Stefan Göransson). **Höst:** 4 ex Hammarmaden, Kvismaren, 15.9 (Patrik Rhönnsad). 5 ex Hammarmaden, Kvismaren, 17.9 (Magnus Friberg). 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 28.9 (Pierre Blanksvärd). 2 ex märkt Bärsta åkrar, Kvismaren, 24.10 (Sune Johansson, Ronnie Nederfeldt). 10 ex Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 28.10 (Magnus Friberg). 1 hane märkt Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 28.10 (Magnus Friberg). 1 hane märkt Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 28.10 (Magnus Friberg). 17 ex Kvismaren 4.11 (Magnus Friberg). 1 4K+ hane märkt Bärsta åkrar, Kvismaren, 4.11 (Magnus Friberg). 1 2K+ hane märkt Bärsta åkrar, Kvismaren, 4.11 (Magnus Friberg). 1 ex Västra rakan, Kvismaren, 4.11 (Åke Pettersson).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Landskapet kan stoltsera med Sveriges bästa rastlokal för denna nationellt ganska ovanliga art. Denna höst noterades ett nytt Sverigerekord i antal rastande fåglar i Kvismaren. Ovanligt många vinterfynd gjordes tack vare de många oplöjda fälten i

Ekonomia
Redovisningskonsult AB

Telefon 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Kvismaren där det fanns rikligt med föda.

Vår: 317 ex Kvismaren 18.3 (Magnus Friberg). 122 ex Gymninge, Tysslingen, 22.4 (Erik Törnvall). 700 ex Kvismaren 11.10 (Ola Strand). **Vinter:** 20 ex Västra rakan, Kvismaren, 1.12 (Rolf Engwall, Lillån). 30 ex str Hammarmaden, Kvismaren, 1.12 (Ronnie Lindqvist, Simon Johansson). 5 ex Gräveby, Tysslingen, 2.12 (Kent Halttunen). 15 ex Hammarmaden, Kvismaren, 3.12 (Kent Larsson). 7 ex Tallbacken, Kvismaren, 9.12 (Magnus Friberg).

Bläsgås *Anser albifrons*

Betydligt talrikare om våren än om hösten i landskapet. Likt de senaste åren är Tysslingen bläsgåsens favoritlokal. Den goda födotillgången i Kvismardalen fick några individer att stanna en bit in i december, något som inte hör till vanligheterna.

Vår: 150 ex Hammarmaden, Kvismaren, 21.4 (Ronnie Lindqvist). 160 ex Gymninge, Tysslingen, 26.4 (Thomas Eriksson). **Höst:** 14 ex Reningsdammen, Vretstorp, 6.10 (Pierre Blanksvärd). 10 ex Vibysjön 15.10 (Pierre Blanksvärd). 31 ex Kvismaren 4.11 (Magnus Friberg). **Vinter:** 5 ex Hammarmaden, Kvismaren, 1.12 (Anders Jacobsson, Magnus Friberg). 2 ex Fornskinnåkrarna, Kvismaren, 1.12 (Ronnie Lindqvist, Stefan Risberg). 1 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 1.12 (Anders Jacobsson). 6 ex Hammarmaden, Kvismaren, 3.12 (Kent Larsson). 2 ex Tallbacken, Kvismaren, 9.12 (Magnus Friberg).

Bläsgås, rasen *flavirostris* *Anser albifrons flavirostris*

Närkes 5:e fynd av denna ovanliga ras uppehöll sig tillsammans med gräsänderna i vaken i Askersunds hamn i nästan en månad och bjöd på riktigt fina observationer.

1 fynd: 1 ex Askersunds hamn, Askersund, 30.1-26.2 (*Cecilia Camitz, Lage Johnson m.fl.).

Fjällgås *Anser erythropus*

Något fler observationer av arten i år än vad vi vant oss vid under de senaste åren. Framför allt bidrog den långstannande Osetfågeln till att få skådare i landskapet saknade detta kryss i år.

Vår: 1 ex Oset - Rynningeviken 23.3-25.5 (Håkan Carlestam, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ad Öbyåtern, Kvismaren, 31.3 (Patrik Rhönnsdahl, Tommy Sundqvist). **Höst:** 6 ex str V Bondevrak 637, Segersjö 24.9 (Lage Johnson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 26.9-10.10 (Magnus Friberg, Bernt Bergström m.fl.). 1 ad Vibysjön 22.10 (Kent Larsson).

Grågås *Anser anser*

Höstens toppnotering på 5800 ex är det högsta antalet någonsin som observerats i landskapet.

Vår: 400 ex Kvismaren 6.3 (Ola Strand). 400 ex Tysslingen 6.3 (Bengt Eriksson). **Höst:** 2000 ex Boglundsängen 7.10 (Stefan Risberg). 5800 ex Kvismaren 11.10 (Ola Strand). 3600 ex Rysjön, Kvismaren, 12.10 (Kent Larsson). 3000 ex Venakullarna, Rynningeviken, 23.10 (Leif Sandgren). 3900 ex Kvismaren 26.10 (Ola Strand). **Noterbart:** 615 1K Hammarmaden, Kvismaren, 25.5 (Craig Brookes, Magnus Persson).

Strippgås *Anser indicus*

Denna vackra djurparksattraktion behagade gästa landskapet både vår och höst.

Vår: 1 ex Ladviken, Oset, 7.3 (*Bo Ståhl). **Höst:** 1 ex Kvismaren 2.9-21.10 (*Sune Johansson, *Berit Söderberg m.fl.).

Prutgås *Branta bernicla*

För första gången sedan 2009 fick vi njuta av ett prutgåssträck värt att tala om. Under hösten observerades flera stora flockar pumpa på över Närkeslätten. Några enstaka utslitna krakar rastade dessutom till årskryssarnas stora glädje.

Vår: 2 ex str Vättern Nrk 31.5 (Leif Sildén). **Höst:** 95 ex str SV Pålshodagatan 13, Örebro, 24.9 (Johan Åhlén). 137 ex str SV Bondevrak 637, Segersjö, 24.9 (Lage Johnson). 22 ex str SV Nynäs högmärker, Kvismaren, 25.9 (Magnus Friberg). 5 ex str SV Katrinelund, Stora Mellösa, 25.9 (Anders Karlsson). 25 ex str SO Lången-området 26.9 (Håkan Ellehammer). 155 ex str SV Rosenbergsstugan, Oset, 26.9 (Gunnar Nilsson, Olle Liljedahl m.fl.). 3 ex str SV Almbyängen, Oset, 26.9 (Anders Jacobsson). 115 ex str SV Tornet vid Svartån, Oset, 27.9 (Bernt Bergström, Sune Johansson m.fl.). 460 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 27.9 (Lennart Eriksson, Leif Sandgren). 550 ex str SV Västra rakan, Kvismaren, 27.9 (Kent Larsson). 3 ex Hammarmaden, Kvismaren, 28.9 (Peter Gustafson, Sune Johansson m.fl.). 1 ex Ormesta holme, Oset, 28.9-2.10 (Ola Erlandsson, Åke Lorin). 1 ex Kvismaren 29.9-4.11 (Anders Bertebo, Sören Björklind m.fl.). 7 ex Västkärr 5.10 (Kent Halttunen). 1 1K Södra tornet, Tysslingen, 7.10 (John Hall).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Arten fortsätter att öka om höstarna i Kvismaren. I år sattes ett nytt rekord då 1520 ex räknades den 11.10.

Häckningar: Finns endast rapporterad som häckfågel från Oset där 5 kullarsägs. Men inteken väl detta var hela Närkes population? **Höst:** De flesta rapporter från Kvismaren är enbart grova uppskattningar, här redovisas de få ordentliga räkningar som gjorts: 1207 ex 26.9 (Magnus Friberg). 1416 ex 4.10 (Magnus Friberg). 1490 ex 7.10 (Erik Törnvall). 1520 ex 11.10 (Ola Strand).

Vitkindad gås x kanadagås *Branta leucopsis X canadensis*

Blott andra året som denna hybridform observeras i landskapet. Men det är säkerligen en hybrid vi kommer se allt oftare i framtiden med tanke på hur de vitkindade gässen sprider sig på inlandslokaler.

Vår: 1 ex Tysslingen, Norra, Tysslingen 14.3 (Åke Lorin). **Höst:** 1 ex Hammarmaden, Kvismaren 4.10 (Magnus Friberg).

Rostand *Tadorna ferruginea*

Landskapets 10:e och 11:e fynd av arten gjordes i år och båda fynden anses röra sig om spontant uppträdande fåglar. Vårfågeln upptäcktes i Kvismaren men hade redan dagen därpå förflyttat sig till Vibysjön och höstfågeln stod i Oset i fem dagar innan den sågs sträcka sydväst vid Pålshodagatan

i Sörbyängen.

Vår: 1 hane Kvismaren - Vibysjön 22–31.5 (*Hans Zetterström, Tage Carlsson m.fl.). **Höst:** 1 ex Oset - Pålshodagatan 13, Örebro 20–25.8 (*Olle Liljedahl, Johan Åhlén m.fl.).

Gravand *Tadorna tadorna*

Inga höstfynd detta år, dock en imponerande ansamling vid Boglundsängen på våren.

Vår: 2 ad i par Rysjön, Kvismaren, 16.4 (Hans Waern, Håkan Carlestam m.fl.). 2 ex Boglundsängen 17.4 (Eva Johansson, Kalle Källebrink m.fl.). Max 10 ex Västra dammen, Boglundsängen, 22–27.4 (Roger Jonasson, Bernt Bergström m.fl.). 9 ex Nydalen, Harge, 24.4 (Åke Lorin, Lars Karlsson m.fl.). 1 ad hane Boglundsängen 20.5 (Johan Åhlén, Mats Eriksson).

Bläsand *Anas penelope*

Arten rastar rikligt i landskapet under vår och höst. Få ordnade räkningar genomförs dock, så det egentliga antalet är alla gånger betydligt högre än vad som redovisas här.

Vår: 300 ex Hammarmaden, Kvismaren, 22.4 (Per Karlsson Linderum). **Höst:** 880 ex Hammarmaden, Kvismaren, 29.9 (Åke Pettersson). 300 ex Boglundsängen 3.10 (Anders Nilsson). 200 ex Södra tornet, Tysslingen, 4.10 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Snatterand *Anas strepera*

Rapporteringen om häckande fåglar är undermålig då endast tre säkra häckningar rapporterats i landskapet. Som tur är utfördes en våtmarksinventering i Kvismaren som gav 59 häckande par i området. Uppskattningsvis ligger landskapets bestånd på ca 100 par. Högsta vår och höstsiffror redovisas nedan.

Vår: 80 ex Rysjön, Kvismaren 3.5 (Bo Runesson, Lars Gottborn). **Höst:** 200 ex Ormkärsslplattformen, Kvismaren 8.9 (Stefan Risberg).

Kricka *Anas crecca*

Väldigt höga antal rastar i framför allt Kvismaren

Amerikansk kricka som vållade en del hybridspekulationer

Foto: Bo LG Johansson

vår och höst. Vi efterlyser även i år någon eldsjäl som tar på sig uppgiften att någon dag räkna samtliga krickor i området och inte bara på en delokal.

Vår: 500 ex Rysjön, Kvismaren, 1.4 (Per Karlsson Linderum). 1326 ex Hammarmaden, Kvismaren, 23.4 (Magnus Friberg). **Höst:** 400 ex Oset 23.9 (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink m.fl.). 500 ex Fränabotten, Kvismaren, 1.10 (Peter Gustafson). 700 ex Västra dammen, Boglundsängen, 21.10 (Kurt Johansson). 600 ex Hammarmaden, Kvismaren, 4.11 (Åke Pettersson).

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Efter ett års frånvaro var denna amerikanska gäst tillbaka som besökare i landskapet. Två fynd gjordes och det är säkerställt att det inte rör sig om samma individ.

2 fynd: 1 hane Sankängen, Vibysjö, 9–24.4 (*Per Karlsson Linderum, Björn Ander m.fl.). 1 ad hane Oset - Rynningeviken 17–23.4 (*Jan Tranderyd, *Peter Lehmann m.fl.).

Stjärtand *Anas acuta*

Ett ganska mediokert år för arten. Högsta antal vår och höst redovisas.

Vår: 20 ex Rysjön, Kvismaren 19.4 (Monica Johansson). **Höst:** 32 honf str S Södra tornet, Tysslingen, 26.8 (Linus Jonson). 83 ex Hammarmaden, Kvismaren, 18.9 (Lage Johnson).

Årta *Anas querquedula*

Bara en häckning finns rapporterad på Svalan men våtmarksinventeringen i Kvismaren visar att 5 par häckade där. Uppskattningsvis finns det ca 10 par i landskapet.

Häckning: 1 häckning (10 ungar) Ormkärsslplattformen, Kvismaren, 23.7 (Jalle Hiltunen).

Blåvingad årta *Anas discors*

Närkes 2:a och Kvismarens 1:a gästspel av denna vackra amerikan gjordes i år. Besöket var dock kortvarigt och redan dagen efter upptäckten försvann fågeln spårlost till mångas förtret. Detta var enda fyndet utav arten i Sverige i år.

1 fynd: 1 ad hane Kvismaren 15–16.5 (*Anders Zetterman, Fredrik Bondestam m.fl.).

Skedand *Anas clypeata*

Har en stabil population i landskapet med ca 20 par. Rapporterna om lyckade häckningar är dock som vanligt förargligt få.

Häckningar: 1 pull bo, ägg/ungar Västra dammen, Boglundsängen, 19.6 (Anders Jacobsson). 8 pull pulli/nyligen flygga Oset 9.7 (Linus Jonson). 1 pull pulli/nyligen flygga Östra dammen, Boglundsängen,, 30.7 (Albin Lundkvist, Håkan Ellehammer). **Vår:** 30 ex Nynäsängen, Kvismaren, 21.4 (Håkan Persson). **Höst:** 60 ex Kvismaren 26.10 (Ola Strand).

Brunand *Aythya ferina*

Arten fortsätter gå kräftgång i landskapet,

endast två säkra häckningar har konstaterats, båda vid Rynningeviken. Uppskattningsvis uppgår landskapets totala bestånd till 10 par.

Häckningar: 1 häckning (4 ungar) bo, ägg/ungar Rävängsmaden, Rynningeviken, 19.6–10.7 (Anders Jacobsson, Johan Åhlén). 1 häckning (3 ungar) bo, ägg/ungar Strandpromenaden, Rynningeviken, 30.6 (Johan Åhlén).

Vitögd dykand *Aythya nyroca*

Den var till en början ganska svårsedd och misstänktes kunna vara en hybrid då det bara dagarna tidigare setts just en sådan vid Hornborgasjön, men när den väl visade upp sig öppet och fint så försvann alla tvivel. Närkes 2:a och Kvismarens 1:a fynd av arten.

1 fynd: 1 hane Rysjön, Kvismaren, 17.4–6.5 (*Lage Johnson, Stefan Berg m.fl.).

Bergand *Aythya marila*

Fortsätter ha ett klenat uppträdande i landskapet. Endast två observationer vid Klåvudden på våren är ett nytt bottenrekord. Arten tycks dock bli allt vanligare som rastare i våra slättsjöar om hösten.

Vår: 2 hane Dimbobaden 3-5.1 (Andreas Sandberg, Peter Gustafson m.fl.). 2 ex Klåvudden, Harge, 29.4 (Marianne Johansson, Andreas Tranderyd m.fl.). 4 i par sträckförsök Klåvudden, Harge, 6.5 (Andreas Sandberg, Kent Larsson). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 16.5 (John Hall).

Höst: 1 honf Vårbo, Skagern, Nrk 29.7 (Tomas Nermark). 1 ex Västra dammen, Boglundsängen, 25.9–1.10 (Peter Eklund, Anders Bertebo m.fl.). 2 honf Ormesta holme, Oset, 27.9 (Stickan Hallemark). 1 hona Strandpromenaden, Rynningeviken, 17.10 (Rune Eriksson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 2 ex Rysjön, Kvismaren 23–27.10 (Stig Ehrnell, Håkan Johannessson m.fl.). 5 ex Dimbobaden 23.10 (Leif Sildén). 1 honf Ormesta holme, Oset, 27.10 (Patrik Strömberg). 1 honf Ladviken, Oset, 6.11 (Bernt Bergström, Bengt Jalsborn). 1 1K honf Svartåns mynning, Oset, 9.11 (Stefan Risberg, Rolf Sykkijev). 1 ex Almbyängen, Oset, 24.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Ejder *Somateria mollissima*

Vill man ha in ejder på årslistan brukar det vara ett måste att bege sig till norra Vättern under vårsträcket. I år var dock ett undantag då en hane gästspelade på Boglundsängen en dag i april

Vår: 12 ex (7 hane +5 hona) Klåvudden, Harge, 9.4 (Nils-Erik Ström). 5 ex (3 hane+2 hona) Klåvudden, Harge, 15.4 (Lennart Eriksson, Johan Södercrantz m.fl.). 6 ex (4 hane +2 hona) Klåvudden, Harge, 16.4 (Peter Gustafson). 1 hane Boglundsängen 18.4 (Ove Pettersson, Helny Olsson m.fl.). 1 hane str N Harge 28.4 (Kent Larsson, Lage Johnson m.fl.). 5 ex (3 hane +2 hona) str N Nydalen, Harge, 29.4 (Ronnie Nederfeldt, Berit Söderberg m.fl.). 8 ex (5 hane +3 hona) rast Klåvudden, Harge, 29.4 (Marianne Johansson, Andreas Tranderyd m.fl.). 2 hane str N Klåvudden, Harge, 1.5 (Johan Månsson). 5 ex (4 hane +1 hona) str N Nydalen, Harge, 5.5 (Christer Sölveling, Anders Jacobsson m.fl.). 3 ex (2+1) förbiff. Klåvudden, Harge, 6.5 (Andreas

Vitögd dykand – en första klassens raritet i Närke! Här ses profilen bra, som tydligt skiljer sig från vigg

Foto: Bo LG Johansson

Sandberg, Kent Larsson).

Alfågel *Clangula hyemalis*

Fem fynd utav åtta individer är det klenaste uppträdandet i landskapet sedan 2009. Norra Vättern bjöd detta år endast på en observation. Ett sommarfynd detta år vilket absolut inte hör till vanligheterna.

Vår: 1 hane Rysjön, Kvismaren, 17.4 (Eva Johansson, Kent Carlsson m.fl.). 2 i par Klåvudden, Harge, 23.4 (Peter Gustafson, Stickan Hallemark). 2 i par Sottern 6.6 (gnm Peter Gustafson).

Höst: 1 honf Rysjön, Kvismaren 20.10 (Anders Jacobsson). 2 ex Katrinelund, Stora Mellösa, 3-5.11 (Anders Karlsson, Anders Jacobsson m.fl.).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Under våren observerades drygt 900 sträckande sjöorrar i norra Vättern. Detta är något under snittet för 2000-talet. De högsta dagssiffrorna som presenteras nedan tillsammans med samtliga höstobservationer är också ganska blygsamma.

Vår: 81 ex str N Nydalen, Harge, 15.4 (Ove Pettersson, Rolf Sykkijev). 110 ex Klåvudden, Harge, 23.4 (Peter Gustafson, Stickan Hallemark m.fl.). 105 ex rast Vättern Nrk 31.5 (Leif Sildén). **Höst:** 9 ex str Hjälmaren Nrk 15.7 (Leif Sildén). 14 ex Näsudden, Dimbobaden, 23.9 (Anders Jacobsson). 1 ad hane Fågeludden, Oset, 24.9 (Anders Jacobsson). 13 ex Ormesta holme, Oset, 28.9 (Åke Pettersson). 8 hane Vinön 16.10 (Håkan Ellehammer). 3 ex Rysjön, Kvismaren, 20.10 (Sune Johansson, Anders Jacobsson m.fl.). 2 i par Tisaren, Åsbro, 21.10 (Kent Larsson). 30 ex Åssäbron 22.10 (Ola Strand). 48 ex Dimbobaden 23.10 (Leif Sildén). 9 honf Åssäbron 23.10 (Ronnie Nederfeldt). 4 ex Tisaren, Åsbro, 24.10 (Kent Larsson). 12 ex Hjälmaren Nrk 28.10 (Leif Sildén). 1 ex Hammarsån, Kvismaren, 1-5.11 (Bernt Bergström, Ola Strand m.fl.). 5 honf Näsudden, Dimbobaden, 24.11 (Anders Jacobsson). 3 honf Katrinelund, Stora Mellösa, 25.11 (Anders Jacobsson).

Svärta *Melanitta fusca*

Det sågs drygt 350 ex under 24 observationsdagar

under vårsträcket, vilket får ses som ett väldigt lågt antal. Den övervintrande flocken i Hjälmaren som sågs i december 2011 kunde även observeras under några dagar i januari. Högsta sträcksiffran från norra Vättern plus samtliga övriga observationer redovisas.

Noterbart: 40 ex Klåvudden, Harge 23.4 (Stickan Halle-mark). 40 ex Stora Röknen, Vättern Nrk, 21.5 (Ola Strand). **Vinter:** Max 10 ex Näsudden, Dimbobaden, 1-9.1 (Ola Erlandsson, Roland Thuvander m.fl.). **Vår:** 1 ex Svalnäsmeden vindskyddet, Tysslingen, 16.4 (Kent Halttunen, Helny Olsson m.fl.). **Höst:** 2 ex Hinstorp, Olshammar, 18.8 (Michael Andersson). 3 ex Katrinelund, Stora Mellösa, 25.9 (Anders Karlsson). 1 honf Ormesta holme, Oset, 27.9 (Stickan Halle-mark, Sune Johansson m.fl.). 3 ex (2 1K+1 ad) Fågeltornet, Vibysjön, 22.10 (Kent Larsson). 8 ex str Hjälmaren Nrk 28.10 (Leif Sildén).

Salskrake *Mergus albellus*

Arten finns rapporterad från årets samtliga månader utom juni. Högsta antal och samtliga vinterobservationer redovisas.

Vinter: 2 ex Oset 1-13.1 (Lennart Eriksson, Bo Ståhl m.fl.). 1 honf Dimbobaden 3.1 (Andreas Sandberg, Peter Gustafson). 2 honf Södra Hjälmarstranden 6.1 (Ola Strand). 1 ex Vaken (vinter), Oset, 25-29.2 (Lennart Eriksson, Johan Åhlén m.fl.). 15 ex rast Katrinelund, Stora Mellösa, 1.12 (Anders Jacobsson). **Större antal:** 125 ex Ässön 28.10 (Ola Strand). 101 ex Häst-hagsviken, Katrinelund, 4.11 (Anders Karlsson). 350 ex Ässön 11.11 (Peråke Grönwall). 243 ex Ässön 25.11 (Leif Sildén).

Småskrake *Mergus serrator*

Arten har en stabil stam i landskapet med uppskattningsvis 50 par i våra större sjöar. Ett par udda observationer gör att småskranken får vara med i årets rapport.

Noterbart: 9 ex str Rysjön, Kvismaren, 22.9 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 7 ex str Gamla tippen, Oset, 1.10 (Åke Pettersson).

Järpe *Tetrastes bonasia*

30 fynd av totalt 40 ex har gjorts. Endast en häckning har säkerställts, men det finns flera observationer i lämpliga biotoper på olika håll i landskapet under häckningstiden.

Häckning: 1 häckning (2 ungar) bo, ägg/ungar Aggsjön 24.6 (Billy Lindblom).

Rackelhane *Tetrao tetrix X urogallus*

Det har gjorts en observation utav denna sällan skådade hybrid i landskapet detta år.

1 fynd: 1 hane Södra Hällsjö mossen, Villingsbergs Skjutfält, 26.2 (Ulf Jorner, Leif Haldorson).

Rapphöna *Perdix perdix*

Inga häckningar har kunnat säkerställas. Men observationerna som redovisas nedan är sådana att de indikerar att häckning kan ha genomförts.

Noterbart: 1 ex spel/sång Västra kröken, Kvismaren, 24.4 (Håkan Persson). 2 i par i lämpl. häckbiotop Ytterby, Odensbacken, 28.4 (Jan Gunnarsson). 1 ex spel/sång Björka lertag 30.4 (Håkan Persson, KG Andersson). 4 ex spel/sång Husön, Kvismaren, 3.5-9.6 (Kent Larsson, Magnus Persson m.fl.). 1 ex spel/sång Råsta, Stora Mellösa, 24.5 (Anders Karlsson). 2 ex lämpl biotop Öbyåtern, Kvismaren, 27.5 (Björn Eriksson). 2 ad lämpl biotop Biskopsvrak, Segersjö, 27.5 (Thord Eriksson). 1 ex spel/sång Sättra, Ekeby, 4.6 (Per Karlsson Linderum). 2 i par i lämpl. häckbiotop Bondevrak 637, Segersjö, 11.6 (Lage Johnson). 2 ex permanent revir Granhammar, Vintrosa, 14.6 (Kent Halttunen).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Det blev en halvering av antalet spelande vaktlar på Närkeslätten jämfört med rekordåret i fjol. Åtminstone 40 olika individer har hörts och flest spelande fåglar hyser som vanligt Kvismardalen med omnejd.

Fenologi: 1 ex spel/sång Södra tornet, Tysslingen 23.5 (Bengt Jalsborn). 1 ex spel/sång Stora Mellösa 7.8 (Leif Sildén).

Smålom *Gavia stellata*

Observationer inrapporterade med häckningskriterier har detta år inkommit från sex olika lokaler, varav en lyckad häckning, vilket är betydligt fler än föregående år men arten finns troligen på fler lokaler än så i landskapet. Vi får sätta vårt hopp till att atlasinventerarna hittar fler häckningar under den kommande säsongen.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Under häckningstid observerad på en handfull olika lokaler men endast vid Boglundsängen kunde häckning konstateras. Två par gick till häckning och senare kunde två icke flygga ungar noteras. Sakerligen häckar ytterligare några par i landskapet men på mindre bevakade lokaler. Vinterfynd av arten blir allt vanligare för varje år som går och vi lär oss vilka reningsdammar m.m. som håller vattentoppet öppet under hela vintern. Detta år gjordes vinterfynd på tre olika lokaler i bägge ändar av året.

Häckningar: 4 ad i par ruvande Boglundsängen 28.7 (Ronnie Lindqvist). 2 pull/nyligen flygga Boglundsängen 9.8 (Kjell Johansson, Anna-Lena Andersson). **Vinter:** 3 ex Reningsverksdammen, Kumla, 2.1-6.3 (Lage Johnson, Andreas Tranderyd m.fl.). 2 ex Reningsverket, Hallsberg, 17-18.2 (KG Andersson, Tage Carlsson m.fl.). 1 ex Reningsdammen, Vretstorp, 13.3-2.4 (Tage Carlsson, Hans Waern m.fl.). 1 ex Reningsverket, Hallsberg, 8-23.12 (Peter Gustafson, KG Andersson). 1 ex Reningsverksdammen, Kumla, 9-29.12 (Håkan Persson, Ola Erlandsson m.fl.). 1 ex Lillåns mynning, Oset, 23-28.12 (Bernt Bergström, Kent Halttunen m.fl.).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

En av fjolårets riksinventeringsarter som under 2012 noterades med hela 22 par på sex olika loka-

ler. Lyckade häckningar noterades på åtminstone tre av dessa. Med dessa siffror noterar vi en försiktig ökning av artens förekomst i landskapet vilket ju är mycket trevligt! Vi noterar också skiftningarna i 2011 års första notering av arten i vaken i Oset en knapp vecka in i april medan den under 2012 kunde landa direkt på häckningsplats redan i slutet av mars månad.

Fenologi: 2 i par spel/sång Rysjön, Kvismaren, 29.3 (Sune Johansson).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Även detta år en hög notering av antalet par svart-hakedoppingar i landskapet. 38 par noterades på hela 15 olika lokaler med lyckade häckningar som resultat på flera av dessa. Arten börjar finna sig väl tillrätta i alla de anlagda dammar och våtmarker som numera finns på många platser runtom i landskapet vilket är glädjande. Vi kan förhoppningsvis se fram emot en ny hög normalnivå på runt 40-talet par i landskapet. Den individ som fanns kvar vid Dimbo i slutet av 2011 sågs även under ett par dagar i januari detta år och vinterfynd hör inte till vanligheterna.

Vinter: 1 ex Näsudden, Dimbobaden, 6-7.1 (Gunnar Nilsson, Anders Carlberg m.fl.).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Inga fullständiga uppgifter om antalet häckande par varken i Hjälmarens eller i Vättern detta år tyvärr och färre rapporter med häckningskriterier än normalt även totalt sett. Inga indikationer finns dock om någon vikande trend i kolonierna. Nedan redovisas bara de två största koncentrationerna som noterats under året samt ett vinterfynd i januari så får vi hoppas på bättre rapportering om häckningar nästa år.

Större antal: 3100 ex Dimbobaden 24.7 (Leif Sildén). 2900 ex Hjälmarens Nrk 28.8 (Ola Strand). **Vinter:** 1 ex Färjeläget, Hampetorp 2-9.1 (Åke Lorin, Olle Liljedahl m.fl.).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Årets riksinventeringsart 2012! Rapporter har inkommit om 37 olika bröljande individer vilket leder till uppskattningen att det finns drygt 40 revir av arten i landskapet. Noterbart är att Vibysjön detta år saknat revir av arten för andra året i rad. Siffran 37 får ses som ett medelbra resultat i jämförelse med

de närmast föregående åren då toppnoteringen 45 ex gjordes 2009 och bottennoteringen 24 ex 2003. Årets första noteringar gjordes 18.3 och årets sista 16.10, datum som i bägge fallen hör till de normala.

Ägretthäger *Egretta alba*

Fem fynd av sex individer gjordes under året vilket är den högsta noteringen på ett och samma år under 2000-talet. Individen som först dök upp i Tysslingen sågs sedan under de följande dagarna även vid Boglundsängen och Oset innan den tog höjd och drog iväg norrut. Samtidigt dök även ett exemplar upp i Kvismaren och sedan ytterligare två tillsammans och dessa sågs sedan under ett par dagar. Ytterligare två fynd av ensamma individer gjordes senare under våren och sommaren. Inga höstfynd detta år

5 fynd: 1 ex Södra tornet, Tysslinge, 8-16.4 (*Leif Eckmann, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex Äslaholmen, Kvismaren, 15.4 (*Per Karlsson Linderum). 1 ex Boglundsängen 16-17.4 (Bernt Andersson, Jan Tranderyd m.fl.). 1 ex Almbyängen, Oset, 17.4 (*Jan Tranderyd, Anders Carlberg m.fl.). 2 ex Östra Kvismaren 21-22.4 (*Magnus Friberg, Åke Nygårds m.fl.). 1 ex str Sottern 26.5 (*Leif Sildén). 1 ex Venamaden, Rynningeviken, 13.6 (*Mats Eriksson).

Vit stork *Ciconia ciconia*

Två observationer av en kringströvande vit stork gjordes i maj månad. Bägge observationerna anses röra samma individ.

1 fynd: 1 ex str S Ormesta holme, Oset, 19.5 (*Kjell Brandin). 1 ex str O Vårbo, Skagern Nrk 20.5 (*Tomas Nermark).

Bronsibis *Plegadis falcinellus*

Landskapets andra fynd av arten! Efter ett par dagar på olika platser i Mälardalens valde denna individ att göra ett stopp i Kvismaren. Den drog sedan vidare på sin turné över landet och sågs bland annat på Öland.

1 fynd: 1 ex Rysjön, Kvismaren, 28-29.5 (*Magnus Friberg, Jan Rosqvist m.fl.).

Skänk vinster till månadslotteriet!

Vi behöver nya vinster till lotteriet vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, någon pryl för vår fågnad och nytta, fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter. Hela vinsten går direkt in i föreningskassan.

Ansvarig är Bengt Jalsborn, tel 019-12 70 80. Det går att lämna vinster vid varje månadsmöte.

Ett stort tack på förhand!
Styrelsen

Brun glada *Milvus migrans*

Efter förra årets lyckade häckning av arten i Västernärke blev vi bortskämda även i år med en rejäl laddning observationer spridda över landskapet. Tittar man igenom samtliga årets obsar och lokaler vilka listas nedan så kan man uppskatta det till åtminstone fyra olika individer som rört sig i landskapet under året. Dock inga indikationer på häckning i år.

Noterbart: 1 ex Värstamaden, Kvismaren, 28.4 (Åke Pettersson). 1 ex Trystorps ekängar, Tång-eråsa kyrka, 29.4 (Erik Westberg). 1 ex Hackvad 28.5 (Stikkan Hallemark, Peråke Grönwall m.fl.). 1 ex Brickebacken, Örebro, 7.6 (Staf-fan Ullström). 1 ex Sankängen, Vibysjön, 7.6 (Mårten Gustavsson). 1 ex Väla, Viby, 10.6 (Per Karlsson Linderum). 1 ex Sörön, Kvismaren, 19.6 (Ulf Wigholm). 1 ex Åslaholmen, Kvismaren, 22.6 (Hans Waern). 1 ex Hackvad 22.6 (Håkan Carlestam). 1 ex Fjugesta 24.6 (Leif Bertilsson). 1 ex Norra E20-avfarten, Kumla, 24.6 (Jonas Melin, Daniel Dagnäs). 1 ex Sankängen, Vibysjön, 26.6 (Pierre Blanksvärd). 1 2K Vallby, Viby, 16.7 (Tage Carlsson, Mårten Gustavsson). 1 ex Sköllersta 17.7 (Jan Gunnarsson). 1 2K+ Almbro, Gällersta 20.7 (Peter Gustafson). 1 ex Höjden, Östansjö, 21.7 (Bernt Jerlström, Lars Karlsson). 1 ad Ekeby 24.7 (Kjell Johansson). 1 ex Kvismaren 25–31.7 (Jalle Hiltunen, Zsombor Károlyi m.fl.). 1 ex Vallby, Viby, 26.7 (Pierre Blanksvärd). 1 ex Oset - Hjälmarsberg 28.7 (Åke Pettersson, Kjell Johansson m.fl.). 1 ex Vallby, Viby, 29.7 (Mårten Gustavsson). 1 ex Vallby, Viby, 11.8 (Björn Ander, Mårten Gustavsson). 1 ex Atleverket 4-6.9 (Martin Karlsson).

Röd glada *Milvus milvus*

Under de senaste åren har antalet rapporter om röda glador ökat för varje år som gått och det har blivit svårare och svårare att uppskatta hur många olika individer som gästade landskapet. Uppskattningsvis har ett tiotal individer sträckt förbi landskapet på sina strövtåg och i de västra delarna har åtminstone två exemplar uppehållit sig under stor del av året. En lyckad häckning i landskapet känns inte alls långt borta! Gladorna har mestadels setts i trakterna kring Hackvad, Viby och Vibysjön. I fjolårets rapport listades alla observationer men för år 2012 känns inte det möjligt av utrymmes-skäl. Istället visas här årets första respektive sista observationer.

Fenologi: 1 ex Kumla 26.3 (Bernt Jerlström). 1 ex Viby 3.10 (Berndt Lindberg).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Rapporteringen av många arter tenderar att minska

Rapphöna – en relativt ovanlig syn i Närke.

Foto: Hasse Molin

ju vanligare de blir. Ett undantag från detta är havs-örnen som under de senaste åren har rapporterats enligt följande: 2010: 1000 rader, 2011: 1100 rader och 2012 landade antalet rapporter om arten på hela 1250 rader i Svalan. Antalet kända häckningar av arten närmar sig 15 i landskapet och flera av pa-ren som rapporterades in under 2012 lyckades med sina häckningar med en till tre ungar per par.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Gott om sommarfynd av arten under året, dock nästan uteslutande av honfärgade fåglar, vilket får oss att tro att många 2k-fåglar från det utomordentliga häckningsåret 2011 i likhet med många andra fjällhäckande arters fjolårsungar valde att hänga kvar på sydligare breddgrader under 2012 när födotillgången var skral på häckningsplatserna. Detta bekräftas också av överandelen honfärgade fåglar under artens vårsträck genom landskapet. Inga bekräftade häckningar gjordes dock under året.

Stäpphök *Circus macrourus*

Under 2012 fick vi vår beskärda del av stäpphök. Hela fem fynd gjordes vilket innebär att vi nu är uppe i 29 fynd totalt i landskapet. Väl spridda över året besöktes vi av tre fjolårsfåglar under maj, juni och juli följt av två årsungar i augusti och september. Dessutom gjordes observationer av en handfull obestämda fåglar under året och då förväxlingsriskerna med 2k blå kärrhök är stora manar vi till försiktighet och noggrannhet när dessa fåglar dyker upp.

5 fynd: 1 2K honf Södra tornet, Tysslingen, 10–11.5 (*Roland Thuvander, Åke Lorin m.fl.). 1 2K hane Stora Mellösa

7.6 (*Magnus Jäderblad). 1 2K hane Sörby, Tofte, n 3.7 (*Leif Paakkonen). 1 1K str S Svartåns mynning, Oset. 24.8 (*Stefan Risberg, *Åke Pettersson). 1 1K Hammarmaden, Kvismaren, 20–22.9 (*Magnus Friberg, Peter Eklund m.fl.).

Ängshök *Circus pygargus*

För två år sedan lyckades ett par med en häckning i Kvismaren och i år fick vi hålla till godo med endast två ströobservationer under hela året. En högst opålitlig art i landskapet Närke med andra ord. Bägge fåglarna sågs jagande på flera platser i Kvismardalen vid sina korta besök.

2 fynd: 1 ad hane Kvismaren 21.5 (*Magnus Friberg, Craig Brookes m.fl.). 1 ad hona Kvismaren 16.7 (*Jalle Hiltunen, Anders Jacobsson m.fl.).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Efter ett år med stor födobrist i fjällen dyker individer av flera fjällhäckande arter upp på våra breddgrader vilket ju inte hör till vanligheterna. Två fynd av fjällvråk i juni händer inte varje år minsann!

Sommar: 1 ad Sankängen, Vibysjön, 2-5.6 (Mårten Gustavsson, Albin Lundkvist). 1 ex Husön, Kvismaren, 6.6 (Craig Brookes).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Ännu ett år med en lyckad häckning i landskapets sydöstra hörn! Detta år blev resultatet en flygg unge. Även detta år observationer i landskapets västra delar som kan tyda på häckning. Lämplig biotop finns ju på flera platser!

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Säkra eller troliga häckningar inrapporterade från hela 28 olika lokaler detta år vilket vi till stor del kan tacka atlasinventerarna för. Detta kan jämföras med 19 olika lokaler under 2011 och 12-15 lokaler under åren 2005-2007. Från fyra av dessa lokaler kommer uppgifter om lyckade häckningar med sedda ungar.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Under 2012 rapporterades hela 29 säkra eller troliga häckningar in till Svalan varav åtminstone 13 häckningar lyckades med sedda ungar. Trots ökningen i rapportering jämfört med 2011 års 20 häckningar finns troligen fortfarande ett stort mörkertal. Troligen ligger antalet häckande par i landskapet på uppåt 50. Antalet vinterfynd ligger fortfarande på en mycket låg nivå jämfört med åren före de bistra vintrarna för ett par år sedan. Endast ett vinterfynd i början av 2012 och inget alls i slutet av året.

Vinter: 1 ex E20 Mosjö, Mosås, 3.1–7.2 (Ola Strand, Sune Johansson m.fl.).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Tre godkända fynd av honfärgade fåglar gjordes under året. Först ut var ett exemplar vid södra delen av Tysslingen i maj månad. Detta följdes sedan av en mycket stationär 2k hona vid Åslaholmen under stor del av juni. Denna fågel var skadad i sitt ena ben vilket troligen var anledningen till att den var så extremt stationär. Under samma period gjordes två observationer av vad som bedöms vara en annan honfärgad individ rörlig i området. Ett antal observationer av arten har dessutom underkänts på grund av att det inte inkommit några skriftliga rapporter på dessa.

3 fynd: 1 honf Rumboholm, Tysslingen, 11–15.5 (*Bernt Bergström, Håkan Ellehammer m.fl.). 1 2K hona Åslaholmen, Kvismaren 9-24.6 (*Anders Jacobsson, Håkan Johannesson m.fl.). 1 2K hona Hidingsta 10.6 (*Johan Åhlén). 1 2K hona Gällersta 15.6 (*Per Karlsson Linderum).

Stenfalk *Falco columbarius*

Några få observationer under året kan tyda på häckning i landskapet. Dessa observationer gjordes dock vid Kvismaren, Tysslingen och Vibysjön vilket kanske inte är de platser man först skulle tro att arten skulle hittas häckande på men möjligt är det ju. Ett vinterfynd gjordes i vardera änden av året.

Vinter: 1 hane Löten, Kvismaren, 27.2 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 honf Bärsta åkrar, Kvismaren, 18–23.12 (Pierre Blanksvärd).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Notoriskt svåra att hitta på häckningsplats i vanlig ordning men trots detta har rapporter inkommit från fem olika lokaler varav tre där lyckade häckningar konstaterats. Under 2011 hittade vi dock mer än det dubbla antalet häckningar. Årets första och sista observation ses nedan samt ett större antal födosökande över Rysjön samtidigt. Den ungfågel som sågs vid Hammarmaden, Kvismaren, i oktober månad sällar sig till det fåtal individer av arten som setts i landskapet i oktober genom åren.

Fenologi: 1 ex str N Bondevrak 637, Segersjö, 24.4 (Lage Johnson). 1 1K Hammarmaden, Kvismaren, 8.10 (Per Wedholm). **Större antal:** 8 ex Rysjön, Kvismaren, 15.5 (Magnus Friberg).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Det går just nu bra för arten i landet som helhet trots lokala förgiftningsskandaler m.m. Under

Aftonfalk, hona 2k vilket bäst syns på de nya adulttecknade mittersta stjärt-pennorna
Foto: Torbjörn Arvidsson

2012 gjordes observationer av arten i landskapet under alla månader utom januari och december. Under häckningstid gjordes observationer på flera lokaler även om ingen häckning kunde konstateras. Snart kommer nog dock den första häckningen av arten i landskapet i modern tid att kunna bekräftas och då manar vi förstås till diskretion om platsen i fråga. Projektet med utsättning av ungfåglar i Västernärke fortsatte även under 2012 vilket naturligtvis ger förhoppning om att de tidigare utsatta ungarna överlevt och återkommer till landskapet för att häcka.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Efter ett mycket bra år för arten 2011 med hela 27 spelande blev det en tillbakagång under 2012 med 21 spelande individer enligt följande: Kvismaren 13, Tysslingen 4, Oset 2, Rynningeviken 1 samt Björka lertag 1. Vid Kvismaren som detta år var den enda lokalen med ett högre antal spelande än 2011 sågs i slutet av juli månad icke flygga ungar tillsammans med en av föräldrarna precis som föregående år. Ett mörkertal finns som vanligt för denna art och uppskattningsvis spelade troligen ett trettio-tal individer i landskapet som helhet under 2012. Ett tidigt fynd gjordes i Oset i mitten av april men landskapets fenologirekord ligger en hel vecka tidigare än så.

Häckning: 1 ad + 4 pull Hammarmaden, Kvismaren, 27.7 (Pierre Blanksvärd). **Fenologi:** 1 ex spel/sång, ej häckning Gubbyllan, Oset 18.4 (Lennart Eriksson).

Kornknarr *Crex crex*

Hela 26 olika individer lyckades vi hitta under året vilket är ett mycket bra resultat jämfört med de senaste åren. Faktiskt den högsta noteringen på tio år! Flertalet av dessa satt nästan i Västmanland, närmare bestämt längs södra sidan av Arbogaån i landskapets nordöstra hörn.

26 fynd: 1 ex spel/sång Björka, Kumla, 20.5–23.6 (*Jonas Engzell, Frank Tholfsson m.fl.). 1 ex spel/sång Husön, Kvismaren, 20.5 (Åke Pettersson). 1 ex spel/sång Ytterby, Odensbacken, 21.5 (Magnus Persson). 1 ex spel/sång Ormkärssplattformen, Kvismaren, 23.5 (Åke Jalo). 1 ad hane spel/sång Granhammar, Vintrosa, 30.5 (Ronnie Lindqvist). 1 ex förbifl. Göksvalla, Hidinge, 30.5 (Helny Olsson). 1 ex spel/sång Nyhagen, Arboga, sn 2-16.6 (*Seppo Leppälampi). 2 ex spel/sång Urvalla,

Götlunda, 2-16.6 (*Seppo Leppälampi). 3 ex spel/sång Sjömosjön Nrk, Kägla-området, 7.6 (Seppo Leppälampi). 1 ex spel/sång Viabron, Kvismaren, 10.6 (Leif Sildén). 1 ex spel/sång Lillåns samhälle, Örebro, 15.6–11.7 (*Anders Bertebo, Anders Nilsson m.fl.). 2 ex spel/sång Yxstabacken, Hovsta, 17–27.6 (*Bengt Jalsborn, Marianne Johansson m.fl.). 1 hane spel/sång Lind, Askersund, 28.6 (Billy Lindblom). 1 ad hane permanent revir Södra Dylta våtmark, Västra Ervallaängarna, 29.6–5.7 (*Michael Andersson). 1 ex spel/sång Bärstälund, Resta, 4-6.7 (*Hasse Molin, Albin Lundkvist m.fl.). 1 ad hane permanent revir Täby, 5.7 (Ronnie Lindqvist). 2 ex spel/sång Tälle, Hallsberg, 7.7 (Stig Larsson). 4 ad hane spel/sång Orrkilen, Kägla-området, 16–17.7 (*Patrik Rhönstad, *Gunnar Niklasson).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Under häckningstid rapporterad från 16 olika lokaler varav det på sex noterats ungar senare under säsongen. Flest rapporter kommer från Oset och Rynningeviken men även andra helt eller till viss del anlagda våtmarker hyser par av rörhöns. Under föregående år noterades arten fåtaligt i Kvismaren men under 2012 noterades den på åtminstone tre olika platser i området. Från Tysslingen och Boglundsängen finns dock inga rapporter om arten trots att man tycker att den borde finnas där. Några andra lokaler där arten noterats tidigare är saknas också helt i rapporteringen.

Sothöna *Fulica atra*

Vinterfynden av denna art ökar fortfarande för varje år som går. Från den klassiska lokalen Renningsverksdammen i Kumla rapporterades både under vintern 2011/2012 och 2012/2013 upp till eller över 20 exemplar bland alla gräsänder. För-

utom dessa noterades arten också med enstaka individer på ett par andra lokaler enligt nedan.

Vinter: 1 ex Hampetorp 6-7.1 (Ola Strand, Åke Lorin m.fl.). 3 ex Katrinelund, Stora Mellösa 1.12 (Anders Jacobsson). 1 ex Cementrännan, Oset 2-11.12 (Åke Pettersson, Jan Tranderyd m.fl.).

Trana *Grus grus*

Årets första trana sågs redan den 6.3 vilket är några dagar tidigare än normalt och i slutet av året valde två exemplar att övervintra på ett oskördat fält mellan Fornskinnsmossen och Sköllersta. Vinterfynd görs inte varje vinter även om det blivit vanligare under det senaste åren. De högsta noteringarna på landskapets två största rastlokaler för arten ses också nedan.

Fenologi: 1 ex Nyängen, Kvismaren 6.3 (Peter Gustafson). 2 ex Kalsta åkrar, Kvismaren, 27-31.12 (Andreas Sandberg, Anders Jacobsson m.fl.). **Större antal:** 970 ex Skagershultamossen, Mullhyttan, 16.9 (Kent Halttunen). 15524 ex Kvismaren 24.9 (Magnus Friberg, Craig Brookes, Lovisa Nilsson).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

En försiktig uppskattning av antalet häckande par uppgår numera till ett drygt tiotal fördelade på Norra Vättern, Storhjälmaren och några platta tak inne i Örebro. Hur läget är i de andra stora sjöarna i landskapet såsom Sottern, Tisaren m.m. finns det inga rapporter om tyvärr. Under vårsträcket noterades totalt 262 exemplar på sju tillfällen vid Norra Vättern vilket är något färre jämfört med 2011 års 276 och betydligt färre än 2010 års 414. En ovanligt stor ansamling rastande fåglar sågs i juli enligt nedan vilket får ses som en tidig start på höststräcket.

Vår: 42 ex str N Klåvudden, Harge, 15.4 (Kent Larsson, Johan Södercrantz m.fl.). 57 ex str N Nydalen, Harge, 18.4 (Björn Ander, Mårten Gustavsson m.fl.). 60 ex str N Klåvudden, Harge, 23.4 (Peter Gustafson, Stickan Hallemark). 62 ex str N Klåvudden, Harge, 24.4 (Lage Johnson). 17 ex str N Klåvudden, Harge, 20.5 (Nils-Erik Ström). 21 ex str NO Klåvudden, Harge, 23.5 (Kent Larsson, Tord Larsson). 3 ex str NO Klåvudden, Harge, 25.5 (Hans Waern, Frank Tholfsson m.fl.). **Höst:** 24 ex Ormestaängarna, Oset 16.7 (Bengt Jalsborn).

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Sju vårfynd och ett höstfynd gjordes detta år. De sju fynden på våren utgjordes av totalt 47 individer med den största flocken på 30 ex. Höstfynd hör inte till vanligheterna och under

2000-talet har bara fyra höstfynd gjorts tidigare.

Vår: 3 ex Ängsholmen, Tysslingen. 11.5 (Thomas Eriksson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 3 ex Skatteby åkermark, Odensbacken. 11-13.5 (Leif Sildén, Ove Pettersson m.fl.). 30 ex Genstorp, Viby. 14.5 (Andreas Tranderyd, KG Andersson m.fl.). 2 ex Rumböholm, Tysslingen. 14.5 (Ronnie Nederfeldt, Stefan Göransson m.fl.). 3 ex Gällersta 15.5 (Bernt Jerlström, Håkan Carlstam m.fl.). 2 ex Söröslätten, Kvismaren. 15.5 (Magnus Friberg). 4 ex Söröslätten, Kvismaren 19.5 (Craig Brookes m.fl.). **Höst:** 1 1K str Lötensplattformen, Kvismaren, 23.8 (Tomas Viktor).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Under 2012 gjordes två vårfynd vilket är helt normalt. Mindre normalt är noteringen i slutet av juni vilket säkerligen beror på misslyckade häckningar. Under hösten mer regelbunden i vanlig ordning och här listas samtliga noteringar på fler än tio exemplar under perioden 11.7 till 2.10 då årets sista observation av arten gjordes.

Vår: 1 ex Kvismaren 26.5 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson m.fl.). 1 ex str N Klåvudden, Harge, 27.5 (Lage Johnson). **Sommar:** 3 ad str S Fräknabotten, Kvismaren, 23.6 (Magnus Friberg). **Höst:** 21 ex str SV Oset 28.7 (Albin Lundkvist, Kjell Johansson). 30 ex str SV Bondevrak 637, Segersjö, 28.7 (Lage Johnson). 11 ad str SV Reningsdammen, Vretstorp, 30.7 (Andreas Gullberg). 25 ad str SV Dampudden, Svennevad, 3.8 (Andreas Gullberg). 14 ad str SV Södra tornet, Tysslingen, 3.8 (Leif Eckmann). 25 ad str SV Pålshodagatan 13, Örebro, 3.8 (Johan Ählén). 11 ex str SV Bondevrak 637, Segersjö, 3.8 (Lage Johnson). 26 ad str SV Pålshodagatan 13, Örebro, 3.8 (Johan Ählén). 34 ex str SV Öby kulle, Kvismaren, 5.8 (Anders Jacobsson). 17 ex str SV Tysslingen 5.8 (Linus Jonson). 22 ex str Hjälmarer Nrk 6.8 (Leif Sildén). 25 ex str SV Bondevrak 637, Segersjö, 7.8 (Lage Johnson).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Årets första samt sista fynd ses nedan samt en uppskattning av de mängder av tofsvipor som höll till

Rörhöna

Foto: Torbjörn Arvidson

på Hammarmaden, Kvismaren i augusti månad.

Fenologi: 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 24.2 (Sune Johansson, Berit Söderberg m.fl.). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 24.2 (Torbjörn Arvidson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 1.12 (Joakim Johansson, Stefan Risberg m.fl.). **Större antal:** 4000 ex Hammarmaden, Kvismaren, 21.8 (Johan Åhlén).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Likt de flesta arktiska vadare blev årets skörd rätt mager. Rätt förutsättningar för att trycka ned fåglarna under sträcket saknades. Vårobservationer saknades vilket inte är helt ovanligt. Några observationer orkade upp i tvåsiffrigt under sydsträcket. **Höst:** 15 ex sträckförsök Ormesta holme, Oset, 23.7 (Albin Lundkvist). 13 ex str SV Oset 28.7 (Albin Lundkvist, Kjell Johansson). 15 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 29.7 (Ola Erlandsson). 12 ex str SV Bondevrak, Segersjö, 1.8 (Lage Johnson). 10 ad str SV Pålshodagatan 13, Örebro, 3.8 (Johan Åhlén).

Småsnäppa *Calidris minuta*

Observerad under 30 dagar på höststräcket med 1-10 ex mellan 29.7–29.9. Dock med ett litet mellanrum 7.8–21.8. Sommarfynden gäller som vanligt adulta fåglar medan årsungarna brukar dröja ett par veckor innan de når våra breddgrader. Endast en observation når upp i tvåsiffrigt markering. **Höst:** 10 ex Ormestaängarna, Oset, 12.9 (Jan Lejdelin).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Noterad i normal omfattning utan några större antal. 30 observationsdagar under vårsträcket mellan 1.5–14.6. 26 observationsdagar under hösten mellan 10.7–15.9. Högsta dagsnotering nedan. **Vår:** 18 ex Västra dammen, Boglundsängen, 20.5 (Johan Åhlén).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Närkes åttonde fynd av arten. Trots att det felar en vecka mellan observationerna bedöms det ändå vara samma fågel och fyndet stannar därför på ett. Tidigare fynd gäller 1884 (2), 2003, 2007 (2), 2008 och 2010. Således raskt marscherat av denne nordamerikanske och nordostasiatiska tuvsmygare i landskapet.

1 fynd: 1 IK Ormestaängarna, Oset, 10–13.9 (*Åke Pettersson, Johan Oscarsson m.fl.) 1 IK Ormestaängarna, Oset, 21–22.9 (Per Wedholm, Erik Widuss m.fl.).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Denna notoriskt svåra vårant bevärdigade landskapet med en observation efter tre års lucka. Återflykten likt de flesta andra arktiska vadare antalsmässigt mycket sparsam. Dock observationer under 39 dagar mellan 7.7–24.9. Vårfynd och de högsta antalen redovisas.

Vår: 3 ex Västra dammen, Boglundsängen, 31.5 (Ove Pettersson, Lars Karlsson m.fl.). **Höst:** 12 ex Hammarmaden, Kvismaren, 29.7 (Craig Brookes, Erik Berg m.fl.).

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Dessvärre inga observationer som tyder på den sydliga rasen av kärrensäppa och således heller inga häckningsindici. Rastar regelbundet under det utdragna höststräcket. I år dock utan några riktigt höga antal. Vårsträcket normalt kort och fåtaligt. I år blev det i alla fall hyfsat goda rapporter från norra Vättern.

Vår: 500 ex str NO Klåvudden, Harge, 25.5 (Hans Waern, Frank Tholfsson m.fl.). 385 ex str N Klåvudden, Harge, 27.5 (Lage Johnson).

Höst: 75 ex Almbyängen, Oset, 13.9 (Erik Widuss, Åke Pettersson). 72 ex Ormestaängarna, Oset, 18.9 (Kent Halttunen m.fl.).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Magnifikt uppträdande av denna notoriskt svåra Närke-art. Sannolikt beroende på att det vid Sankängen vid Vibysjön fanns fina öppna lerbanks på lämpligt observationsavstånd under bästa sträcktid.

Vår: 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 19.5 (Peter Gustafsson). 2 ex Södra Tysslingen 19.5 (Åke Lorin). 5 ex Sankängen, Vibysjön, 27.5 (Pierre Blanksvärd m.fl.). 12 ex Sankängen, Vibysjön, 28.5 (Pierre Blanksvärd m.fl.). 15 ex Sankängen, Vibysjön, 29.5 (Kalle Källebrink, Eva Johansson m.fl.). 13 ex Sankängen, Vibysjön, 30.5 (Tage Carlsson, Karl G Schölin m.fl.). 9 ex Sankängen, Vibysjön, 31.5 (Ove Pettersson m.fl.). 3 ex Sankängen, Vibysjön, 1.6 (Kent Larsson, Björn Ander). 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 6.6 (Per Karlsson Linderum).

Höst: 1 ex Södra tornet, Tysslingen 12–14.7 (Lennart Eriksson, Jan Tranderyd m.fl.).

Brushane *Philomachus pugnax*

Det verkar fortsatt att gå dåligt för arten. I alla fall om man skall döma utifrån rapporteringen i landskapet. Tidsmässigt normalt, så även antal fynd. Antalsmässigt fortsatt kräftgång. Likt förra året endast en notering av över 100 ex. Närmast därefter en handfull runt 50 ex.

Större antal: 107 ex Fornskinnsåkrarna, Kvismaren, 29.8 (Magnus Friberg).

Dvärgbeckasin *Limnocyptes minimus*

Observationerna till antalet så få att samtliga redovisas.

Vår: 1 ex Sticksjö 14.3 och 2 ex på samma plats 18.4 (Tommy Sundqvist). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 22.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex spel/sång Bondevrak 637, Segersjö 23.4 (Lage Johnson). 1 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 23.4 (Erik Törnqvall). 1 ex spel/sång Killingemaden, Kvismaren, 24.4 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). 1 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 4.5 (Björn Lindkvist). 1 ex spel/sång Hammarmaden, Kvismaren, 7.5 (Craig Brookes). 2 ex spel/sång Svalnåsmaden, Tysslingen, 7.5 samt 1 ex på samma plats

8.5 (Berit Söderberg, Jan Tranderyd m.fl.). 1 ex Rävångsmaden, Rynningeviken, 10.5 (Leif Sandgren). 1 ex spel/sång Hammarmaden, Kvismaren, 13.5 (Håkan Ellehammer). 1 ex spel/sång Hammarmaden, Kvismaren 19.5 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson). **Höst:** 1 ex Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren, 3.10 (Bo Runesson). 1 ex Ormestaängarna, Oset, 31.10 (Bernt Bergström). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 4.11 och 6.11 Erik Törnvall, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex Boglundsängen 12–13.11 (Bernt Bergström, Kent Larsson m.fl.). 1 ex Solglinten, Solberga, 20.11 (Lennart Ahlen).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

En god rastsiffra förtjänar publicering. Sannolikt är inte antalet något unikt. Snarare att få möjlighet att räkna dem.

Större antal: 198 ex Västra dammen, Boglundsängen, 1.10 (Åke Lorin, Kurt Johansson).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Åter igen står norra Tysslingen med merparten av dubbelbeckasinrapporterna i landskapet. Det får väl sägas vara den enda riktigt säkra spelplatsen i Närke. Rapporterna är så få att samtliga redovisas. Höstobservationer saknas i vanlig ordning.

Vår: 1 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 1.5–2.5 (Berit Söderberg, Thomas Eriksson m.fl.). 2 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 4.5–6.5 (Björn Lindkvist, Christer Nythén m.fl.). 1 ex spel/sång Ruinen, Tysslingen, 7.5–8.5 (Bengt Jalsborn, Bernt Jerlström m.fl.). 2 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 9.5 (Åke Pettersson). 1 ex spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 13.5 (Bo Runesson, Peter Eklund m.fl.). 1 ex spel/sång Hammarmaden, Kvismaren, 19.5 (Anne-Marie Johansson, Henry Johansson).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Två vinterfynd. Eller om man hellre vill, sena höstfynd.

Höst: 1 ex Sommarro, Örebro, 29.10 (Gunnar Nilsson). 1 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält, 25.11 (Jan Hägg, Toni Berglund).

Rödspov *Limosa limosa*

Det kan i princip läggas kalkerpapper på 2011 års rapport för att få fram 2012 års upplaga av rödspoven i Närke. I Kvismaren sågs minst ett par under en längre tid där också parning och spel noterades. Dock verkar det hela ha avbrutits och efter den 9.6 finns inga rapporter. Notera också de tidiga vårfynden från Oset och Kvismaren.

Vår: 1 ex Ormestaängarna, Oset, 1.4 och 11.4 (Bernt Jerlström). 1 ex i vinterdräkt Rysjtornet, Kvismaren, 4.4 (Lennart Eriksson, Ove Ericsson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 23.4–24.4 (Leif Sildén, Gunde Persson m.fl.). 1 honfärgad Ormestaängarna, Oset, 8.5 (Håkan Ellehammer). 2 ex i lämplig biotop Hammarmaden, Kvismaren, 12.5–15.5 (Frank Tholfsson, Bo Runesson). 1 ad Almbyängen, Oset, 18.5–19.5 (Bernt Bergström, Åke Lorin m.fl.). 1 ex Bondevrak, Segersjö, 24.5 (Lage Johnson). 2 ad i lämplig biotop Hammarmaden, Kvismaren, 26.5–9.6 (An-

ders Jacobsson, Pierre Blanksvärd m.fl.). 1 ex str SV Ormesta, Örebro, 16.9 (Åke Pettersson). **Höst:** 1 ex Oset, 14.9 (Håkan Ellehammer).

Myrspov *Limosa lapponica*

Myrspoven överraskar med flera aprilfynd av rastande fåglar vilket är direkt ovanligt. I övrigt inte ett enda renodlat sträckfynd under våren. Återtåget som vanligt mera påtagligt där de högsta siffrorna redovisas. Utan rätt väderbetingelser infann sig ingen riktig bombardag med under 2012. Detta gäller för övrigt samtliga arktiska vadararter.

Vår: 1 ex Ormestaängarna, Oset, 21.4–27.4 (Owe Persson, Albin Lundkvist m.fl.). 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 24.4 (Marianne Johansson, Gunde Persson). **Höst:** 70 ex str V Bondevrak 637, Segersjö 20.7 (Lage Johnson). 84 ex str SV Oset 28.7 (Albin Lundkvist, Kjell Johansson).

Småspov *Numenius phaeopus*

Både vår som höststräck passerade Närke likt många andra norrländska vadare i smyg och nästan obemärkt. Klent rapporterad. Framför allt antalsmässigt. Endast två observationer som överstiger 10 ex. En tidig notering redovisas.

Vår: 1 ex str Kvarmtorshögen 12.4 (Håkan Persson).

Storspov *Numenius arquata*

Åter ett år utan konstaterade häckningar. Tydliga indikationer finns från cirka tio lokaler på jordbruksmark samt ytterligare tio med något svagare. Med lite fantasi kan man få ihop några lokaler till. Det finns också några rapporter om myrhäckande storspovar, vilka tycks klara sig bättre än sina bonniga syskon. En mycket försiktig gissning är att den åkerhäckande populationen av storspov i Närke består av max 30 par. Vid inventeringarna 1983 och 1990 beräknades beståndet uppgå till 125 respektive 60 par. Så åter igen. Lyssna, spana och rapportera storspovar under häckningstid! Arten är lurig då sträcktiden både mot norr och söder sammanfaller tidsmässigt med häckningen på våra breddgrader. Så var noga med kriterierna rastande, lämplig biotop osv. Endast en observation orkar upp över hundrastreck. Ett novemberfynd redovisas också.

Vår: 140 ex Norra Tysslingen 22.4 (Kent Halttunen). **Höst:** 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 1–10.11 (Rolf Engwall, Magnus Friberg m.fl.).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Normalt uppträdande av arten. Rastade fåtaligt men med många observationsdagar. Under någon vecka i mitten av juni rastade årets högsta antal vid

Spovsnäppa t.h. tillsammans med kärrsnäppa. Spovsnäppan är lättare att få se på hösten än på våren i vårt landskap

Foto: Svensson/Davidsson

Boglundsängen. Toppnoteringar ser du här nedan.

Större antal: 54 ex Boglundsängen, Örebro, 15.6 (Johan Åhlén). 50 ex Boglundsängen, Örebro, 16.6 (Oscar Axelsson). 47 ad Västra dammen, Boglundsängen, Örebro, 17.6 (Sune Johansson).

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

Dammsnäppan uppträder numera ytterst sparsamt i landskapet. Vi får gå tillbaka till 2010 för att hitta det senaste fyndet och till 2007 för att hitta det senaste riktigt bra året för arten. 2007 misstänktes till och med häckning i Kvismaren. Årets fågel sågs bara helt kort av två personer och årsartssuktarna fick stå med lång näsa.

Vår: 1 ex Rysjön, Kvismaren, 4.5 (Per Karlsson Linderum, Hasse Molin).

Grönbena *Tringa glareola*

Tre myrar med lämplig häckbiotop stoltserar med observationer under häckningstid. Några höga vår- respektive höstsiffror redovisas också.

Vår: 160 ex Götavi, Vintrosa, 11.5 (Kent Halttunen). **Sommar:** 2 ex spel/sång Julösmossen 23.5 (Albin Lundkvist). 1 ex spel/sång Södra Hällsjösmossen, Villingsbergs Skjutfält, 7.6 (Johan Åhlén). 2 ex spel/sång Tomet, Skagershultamossen, 10.6 (Per Karlsson Linderum). 2 ex spel/sång Södra Hällsjösmossen, Villingsbergs Skjutfält, 16.6 (Lennart Eriksson). **Höst:** 300 ex Hammarmaden, Kvismaren 11.7 (Magnus Friberg, Johan Åhlén). 400 ex Hammarmaden, Kvismaren 12.7 (Magnus Friberg).

Rödbena *Tringa totanus*

Inga större rastande antal noterades under året. En uppenbar lyckad häckning från Rynningeviken finns. Uppskattat häckande antal, efter fri tolkning av Svalanmaterialet finner du här nedan. Resultatet är ett av de bästa som noterats i landskapet.

Häckningar: 3 1K pulli/nyligen flygga Rävängsmaden, Ryn-

ningeviken, 10.7 och 28.7 (Johan Åhlén). Oset 2-3 par. Kvismaren 2-3 par. Rynningeviken 2-3 par. Boglundsängen 2 par. Tysslingen 2-3 par. Sankängen, Vibysjön 1 par. **Totalt** 13-17 par.

Roskarl *Arenaria interpres*

5 fynd av 5 ex är klart i underkant när det gäller uppträdandet i landskapet. Observationerna på Storhjälmaren kommer från samma lilla skär vid ön Brearen. En tillfällighet, eller?

Vår: 2 ex Hammarmaden, Kvismaren, 3.6 (Magnus Friberg).

Höst: 1 ex Storhjälmaren 15.7 (Leif Sildén). 1 ex str SV Ormesta holme, Oset, 15.7 (Ola Erlands-son). 1 ex Storhjälmaren 6.8 (Leif Sildén). 2 1K Storhjälmaren, 10.8 (Leif Sildén).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus*

lobatus

Endast en observation 2012 är långt under medel för denne väderkänslige rastare. Antalet skämmer dock inte ut sig.

Vår: 7 ex Stora Röknen, Vättern, 20.5 (Ola Strand).

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Fem fynd av sju ex är lite i underkant jämfört med de senaste åren. I ett längre perspektiv dock klart godkänt. Som vanligt dominerar norra Vättern fyndbilden.

Vår: 2 ad. En mörk fas och en intermediär fas str Nydalen, Harge, 28.4 (Anders Jacobsson, Lage Johnson). 1 ex Klåvudden, Harge, 29.4 (Ronnie Lindqvist, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ex mörk fas str N Nydalen, Harge 15.5 (Stickan Hallemark, Torbjörn Hedlund). 2 ad. En ljus fas och en mörk fas str N Klåvudden, Harge, 25.5 (Hans Waern, Frank Tholfsson m.fl.). **Höst:** 1 ex Dimbo, Nrk 12.7 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson).

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

En rapport på två exemplar finns på denna rara Närkeart. Som vanligt gällande sträckande fåglar. Senaste fynden är daterade 2003, 2007, 2008 och 2011. **1 fynd:** 2 1K str SV Hjälmarsholm, Segersjö, 23.8 (Lage Johnson).

Storlabb *Stercorarius skua*

Närkes sjunde storlabb passerade Oset i all hast strax efter ett intensivt regnväder. Värme dessvärre bara en observatör när den drev hela skrattmåskolonin i panikflykt. Tung art för Närke i dubbel bemärkelse. Senast det begav sig var södra Tysslingen den 13.6–2000.

1 fynd: 1 ex str SV Oset 3.6 (*Torbjörn Arvidson).

Dvärgmå *Hydrocoloeus minutus*

Fortsatt succéartad utveckling för arten i land-

skapet. Trots ymnigt uppträdande vid främst Hammarmaden i Kvismaren gick bara ett par till häckning och kläckte också minst en unge. Dock är det osäkert om denna nådde flygg ålder. Antal av tidigare aldrig skådad omfattning har tydligen valt Storhjälmaren som sommarlokal. För andra året i rad rastade betydande antal i juli och augusti.

Häckning: 1 ad ruvande Hammarmaden, Kvismaren, 6.6 samt 1 pull matades Hammarmaden, Kvismaren, 8.7 (Per Karlsson Linderum).

Sommar-Höst: 175 ex Storhjälmaren 10.7 (Leif Sildén). 230 ex Storhjälmaren 12.7 (Ola Strand). 610 ex Storhjälmaren 20.7 (Ola Strand). 300 ex Lappe småbåtshamn, Lappe 8.8 (Peter Gustafson). 385 ex Storhjälmaren 10.8 (Leif Sildén). 400 ex Storhjälmaren 17.8 (Ola Strand). 1270 ex Storhjälmaren 26.8 (Leif Sildén, Ola Strand). 59 ex Näsudden, Dimbobaden, 29.9 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson).

Silltrut *Larus fuscus*

Årets skörd av silltrutar i landskapet blev 11 fynd av 15 ex. Antalen varierar från år till år men årets får ändå betraktas som tämligen normalt. Tysslingefågeln i juni räknas som ett fynd trots att den är rapporterad som både obestämd ras och intermedius. Frapperande är att många silltrutar rapporteras utan ålderskriterier och rastillhörighet. Bättring anbefalles!

Fuscus: 1 ad str N Klåvudden, Harge, 15.4 (Lennart Eriksson, Johan Åhlén m.fl.). 1 ad Hidinge gård, Hidinge, 7.5 (Peter Gustafson). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 10.5 (Helny Olsson, Thomas Eriksson m.fl.). **Intermedius:** 1 ad Nynäs högmärker och Rysjön, Kvismaren, 17.4 (Kent Larsson, Lage Johnson m.fl.). 1 ad str N Bondevrak 637, Segersjö, 23.4 (Lage Johnson). 2 ad Frånabotten, Kvismaren, 28.4 (Craig Brookes). 1 3K Irvingsholm, Tysslingen, 5.6 (Johan Åhlén, Sune Johansson m.fl.). 1 ad Södra tornet, Tysslingen, 14.6 (Stefan Göransson). **Ej rasbestämda:** 1 ex Öby kulle, Kvismaren, 5.5 (Hans Waern, Ronnie Lindqvist m.fl.). 3 ex. 2 ad och 1 2k Husön, Kvismaren, 10.5 (Craig Brookes). 2 ex Götavi, Vintrosa, 11.5 (Kent Halttunen). 1 ex Södra, Tysslingen, 11.6–12.6 Åke Jalo, Jan Tranderyd m.fl.).

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Andra året i följd med tretåig mås i landskapet. Årets observation helt otippat en adult fågel i juli. **1 fynd:** 1 ad Ässöbron 24.7 (Zac Hinchcliffe).

Småtärna *Sternula albifrons*

Kvismarens andra och Närke's tjugonde fynd av småtärna blev årets facit. Kvismarefågeln upp-

Enkelbeckasin sågs i stort antal vid Boglundsängen, dock troligen inte lika fint poserande som här!

Foto: Hasse Molin

täcktes under tidig morgon och var sedan ytterst samarbetsvillig under hela dagen. Juli är uppenbart månaden du skall hålla koll efter denne lille gynnare då samtliga fynd i landskapet är från just denna månad.

1 fynd: 1 ad Rysjön, Kvismaren, 21.7 (Jalle Hiltunen, Craig Brookes m.fl.).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Likartat uppträdande som de senaste åren. Det vill säga fortsatt lågt antalsmässigt. Kanske ändå ett ljus i mörkret då ungfågelsandelen tycks något bättre i år. Första, sista samt några högre antal redovisas.

Vår: 1 ex Rysjön, Kvismaren, 20.5 (Conny Hedengren). **Större antal:** 50 ad + 8 1k Storhjälmaren 22.7 (Leif Sildén). 33 ad + 17 1k Storhjälmaren 10.8 (Leif Sildén). **Höst:** 1 ad Bondevrak 637, Segersjö, 10.9 (Lage Johnson).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Svarttärnan verkar ha fått ordentligt fotfäste i landskapet. I Kvismaren häckade arten med 6 par på moderna mellan Värsta och Hammar samt minst 2 par i Rysjön. Dessutom verkar 2 par häckat i de södra delarna av Tysslingen. På den senare lokalen är arten rapporterad under hela häckningssäsongen men tyvärr utan någon bekräftad föryngning. I Kvismaren är arten ymnigt rapporterad och det är inte helt lätt att tolka då fåglarna i Kvismaren rört sig mellan lokalerna. Häckningsutfallet verkar ha varit gott i Kvismaren.

Häckningar: 6 par ruvande Östra Kvismaren 6.6 och 10 ad + 9 pull 1.7 (Per Karlsson Linderum m.fl.). 2 ad + 4 pulli/nyligen flygga Rysjön, Kvismaren, 21.7 (Åke Pettersson, Jalle Hiltu-

nen m.fl.). 3-4 ad Södra Tysslingen 17.6-28.7 (Kent Halttunen, Erik Törnvall m.fl.). **Större antal:** 10 ex lämpl biotop Tysslingen, Nrk 6.7 (Torbjörn Johansson). 41 ex Nyckelgrundet, Hjälmarén, 6.8 (Leif Sildén). 11 ex Nyckelgrundet, Hjälmarén, 10.8 (Leif Sildén).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Ett magert uppträdande vid norra Vättern under vårsträcket kan konstateras. 223 ex mellan 1.5-27.5 där merparten, 122 ex passerade den 2.5 är en låg årssumma. Dock finns arten bara noterad under fem dagar. Högsta vår respektive höstsiffra redovisas.

Vår: 122 ex str N Nydalen, Harge, 2.5 (Åke Pettersson). **Höst:** 18 ad str SV Bondevrak 637, Segersjö, 7.7 (Lage Johnson).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Inga rapporter från Storhjälmaren rörande den stora koloni som Lungersbådan brukar hysa. Vi hoppas att det är just rapporterna som saknas, och inte fisktärnorna. En fin sensommarsiffra redovisas. Allmänintrycket för artens status i landskapet tycks vara välmående.

Större antal: 1100 ex Storhjälmaren 6.8 (Leif Sildén).

Skogsduva *Columba oenas*

Det har varit lite skralt med vinterfynd av denna art under de senaste åren och 2012 var inget undantag. Endast ett fynd gjordes i början av året och likaledes ett i slutet av året. Vi redovisar även ett par bra sträckssiffror för arten, en från varje sträckperiod.

Vinter: 2 ex Näsbyängen, Oset, 5.1 (Åke Pettersson). 1 ex Fornskinnåkrarna, Kvismaren, 27.12 (Andreas Sandberg). **Större antal:** 100 ex str N Nynäs åkrar, Kvismaren 20.3 (Åke Lorin, Bernt Jerlström). 63 ex str SV Venastugan, Rynningeviken 10.10 (Ola Erlandsson, Leif Sandgren).

Ringduva *Columba palumbus*

En hel del vinterfynd både i början och i slutet av året så det enda som sticker ut från mängden är den rejäla flock som rastade vid Rynningeviken i början av oktober månad.

Större antal: 4500 ex sträckförsök Venastugan, Rynningeviken 3.10 (Ola Erlandsson, Leif Sandgren m.fl.).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Det kan upplevas som om turkduvan för en tynande tillvaro i vårt landskap men faktum är att rapporteringen av arten ökar igen efter ett antal år i nedgång. Antingen har vi blivit duktigare på att rapportera arten eller också är det en försiktig ökning av antalet vi ser. Under 2012 rapporterades arten från ett drygt tiotal platser i Örebro stad och från hela 20 ytterligare platser spridda över land-

skapet. Starkt knuten till tätorterna som arten är kommer rapporter förutom från Örebro från Kumla, Stora Mellösa, Vretstorp, Östansjö, Fjögesta, Askersund, Hammar, Närke Kil m.fl. Föregående års uppskattning av antalet par som då skrevs till 27-30 kan nog vara i underkant. Möjligen kan vi sträcka oss till ett 40-tal par i landskapet.

Turturduva *Streptopelia turtur*

Två fynd av arten detta år. En art som på intet sätt är regelbundet förekommande i landskapet och numera långt ifrån årsviss. Ett sommarfynd och ett höstfynd faller dock inom ramen för vad som kan klassas som normalt.

2 fynd: 1 ex Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 26.6 (*Bo Runesson, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex Boglundsängen 7.10 (*Bernt Bergström, Åke Jalo m.fl.).

Gök *Cuculus canorus*

Endast årets första samt en rejält sen individ redovisas här. I övrigt gjordes inga anmärkningsvärda observationer av arten under året.

Fenologi: 1 ex spel/sång Restamossen, Kvismaren, 30.4 (Bo Runesson). 1 1K+ Ormkärssplattformen, Kvismaren, 24.9 (Roland Ståav).

Berguv *Bubo bubo*

Med 2012 års facit för arten så är det nog snart frågan hur länge den finns kvar som häckfågel i landskapet. För andra året i rad bara noterad som häckande på tre olika lokaler varav bara en där ungar kunde ses som resultat. Förutom observationerna på dessa tre kända häcklokaler gjordes bara fyra ströboobservationer på andra platser under året. Sannerligen dystert med andra ord!

Noterbart: 1 ex spel/sång, ej häckning Åkerby, Sköllersta, 14.2 (gnm Håkan Persson). 1 ex Atlasruta 09E4i (Bäckaskog) 8.10 (Nils-Erik Ström). 1 ad Linnégatan, Kumla, 8.10 (Ingall Teljä). 1 hane spel/sång, ej häckning Garphyttan 13.11 (Johan Haglund).

Hökuggla *Surnia ulula*

Vi upplever just nu en rejäl invasion av hökugglor på våra breddgrader mycket tack vare ett bra häckningsår 2011 följt av ett uselt dito 2012. Redan under våren hittades två individer i dåligt skick inne i Örebro och dessa vårdades sedan hos Fågeldoktorn. Under hösten och förvintern rapporterades sedan sex olika individer vilket tar upp 2012 till det år under 2000-talet då flest antal fynd har gjorts.

8 fynd: 1 2K+ hona Sockengatan, Örebro, 21.3 (Leif Sandgren, Rolf Hagström). 1 ex Hjärsta, Örebro, 18.4 (*Bengt Jalsborn,

Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex Fågelåsen, Nysund Nrk, 4-6.10 (*Leif Paakkonen, Hasse Molin). 1 ex Lekhyttan 27-28.10 (*Helny Olsson, Oscar Axelsson m.fl.). 1 ex Lillkyrka 28.10-6.11 (*Bo Thyselius, Bernt Larsson m.fl.). 1 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält 3.11 (Anders Jonsson). 1 ex Stora Ulvgryt 29.11-29.12 (*Ronnie Lindqvist, Sune Johansson m.fl.). 1 ex Alhaga, Vintrosa, 1.12 (Kent Halttunen).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Återigen en nedgång i antalet rapporter och platser där arten noteras under året jämfört med tidigare år. Två lyckade häckningar noterades vilket inte hör till vanligheterna och detta kan vi tacka atlasinventerarna för! Villingsbergs skjutfält står inte helt oväntat för de flesta rapporterna av en av de arter som varierar mest från år till år. Antalet lokaler och antalet individer för de senaste fem åren ses nedan:

2008:	55	lokaler,	80	individer
2009:	47	lokaler,	50	individer
2010:	31	lokaler,	40	individer
2011:	38	lokaler,	55	individer
2012:	31	lokaler,	39	individer

Kattuggla *Strix aluco*

Under året rapporterad från 113 olika platser i landskapet och tiggande ungar har hörts på 19 olika platser. Som vanligt är säkerligen några revir dubbelräknade medan vi saknar andra revir helt och i serien av antalet platser som arten noterats på nedan ligger vi fortfarande på en hög nivå trots en minskning för andra året i rad.

Antalet revir per år i serien sedan 1997 ser ut som följer:

1997:	78	revir	2005:	88	revir
1998:	68	revir	2006:	77	revir
1999:	53	revir	2007:	94	revir
2000:	42	revir	2008:	106	revir
2001:	71	revir	2009:	109	revir
2002:	64	revir	2010:	137	revir
2003:	51	revir	2011:	121	revir
2004:	64	revir	2012:	113	revir

Slaguggla *Strix uralensis*

Efter en längre serie av år sedan 2003 med enstaka rapporterade häckningar av arten i landskapet kommer då 2012 med endast två ströfynd, ett i vardera änden av året. Häckningar finns ju säkerligen men just nu har vi inte någon av dessa under kontroll.

2 fynd: 1 ex Engelbrektsholmen, Göksholm, 15.1 (*Anders Jacobsson). 1 ex Kärmön, Villingsbergs Skjutfält, 9.12 (*Anders Jonsson, Stefan Göransson m.fl.).

Lappuggla *Strix nebulosa*

En rejäl laddning med rapporter om lappugglor att bringa ordning i detta år. Till viss del beror även detta på den dåliga födotillgången under året men samtidigt finns naturligtvis en spridning från de lyckade häckningar som varje år görs i bland annat Västmanland. Mycket talar för att observationerna vid Slätten och Lillåspåret, Örebro, kan vara tre olika individer. Vilka av årets fynd som avser fåglar i invasion och vilka som avser fåglar i spridning är omöjligt att säga. Hur många par häckar årligen i Närke nuförtiden? Årets rapporter uppskattas röra åtminstone tio olika individer.

10 fynd: 1 ex Fågelåsen, Nysund Nrk, 14.1 (gnm Sören Hedberg). 1 ex Hasselfors 21.2 (gnm Klas Rosenkvist). 1 ex Stenåsen, Kräcklinge, 9.3-9.4 (*Mårten Gustavsson, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex Täby 20.3-3.5 (*Peter Gustafson, Kent Halttunen). 1 ex Emmekärr, Harge, 23.3-2.4 (*Nils-Erik Ström, Peter Berry m.fl.). 2 ex Slätten, Örebro 5.4-3.5 (*Jens Mattsson, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex Hulta, Medevi, 21.4 (Andreas Tranderyd). 1 ex Hovsta 28.4 (*Stellan Anderson, *Andrea Gålmander m.fl.). 1 ex Hult, Kägälområdet, 24.8 (Nils Eriksson). 1 ex Fågelåsen, Nysund Nrk, 3.10-25.11 (Sören Hedberg). 1 ex Björka, Glanshammar, 8.10 (Leif Asplund). 1 ex Mullhyttan 13.10 (Leif Bertilsson). 1 ex Hasselfors 22.10 (Per Bergström). 1 ex Kärmön, Villingsbergs Skjutfält, 27.10 (Anders Jonsson). 1 ex Älgsta skogsbilväg, Tysslingen, 17.11 (Lennart Eriksson).

Hornuggla *Asio otus*

Den i senare jämförelse behagliga vintern 2011/2012 bjöd på tidiga observationer av arten främst i Kvismaren. Redan i månadsskiftet februari-mars hördes spelande hornugglor på flera platser i landskapet. Under häckningstid noterad på 17 olika platser varav 12 med hörda tiggande ungar. Detta kan jämföras med år 2010 då arten noterades på 32 olika lokaler och ungar hördes på 25 av dessa. År 2011 var däremot rejält sämre med sina mediokra 12 lokaler. En art vars häckningsresultat påverkas oerhört snabbt av födotillgången med andra ord.

Jorduggla *Asio flammeus*

Under häckningstid rapporterad från ett tiotal olika lokaler och lyckade häckningar har konstaterats på åtminstone tre, kanske till och med fyra, av dessa. Mycket rapporter om arten under stor del av året vilket troligen hänger ihop med det fantastiska resultatet i den svenska fjällvärlden under 2011 följt av ett katastrofår födomässigt 2012. Detta gjorde att ugglorna dök upp igen för att försöka häcka längre söderut vilket de lyckades med i flera gläd-

Det är juli som gäller om man vill hitta en småtärna i Närke.
Foto: Torbjörn Arvidsson

jande fall!

Häckningar: 2 ad avledningsbeteende Sankängen, Vibysjön, 5.6 (Mårten Gustavsson). 1 ex föda åt ungar Björka lertag 12.6 (Jonas Engzell). 2 ex föda åt ungar Kvismaren 21.6 (Jan Korslid). 2 ex föda åt ungar Bondevrak 637, Segersjö 20.7 (Lage Johnson).

Päruggla *Aegolius funereus*

Endast 13 inrapporterade observationer av pärlugglor detta år vilket är ett rejält bottenapp för arten i landskapet. Tidigare har antalet pendlat mellan 20 och 30 under 2000-talet. Samtliga rapporter listas nedan.

Noterbart: 1 ex spel/sång Bruna Bergen, Breven/Kilsmo-området, 7.1 (Magnus Friberg, Ola Erlandsson). 1 ex spel/sång Svinsjöstugan, Södra Kilsbergen, 28.2 (Kent Halttunen). 1 ex spel/sång Nordhaga, Porla brunn, 28.2 (Ari Laine). 1 ex Svartå 29.2 (Ola Strand). 1 ex spel/sång Grönsjön (torp) 5.3 (Hans Waern). 1 hane spel/sång Trehörningen, Södra Kilsbergen, 6.3 (Ronnie Lindqvist). 1 ad hane spel/sång Munkabäcken, Toften, 18.3 (Ronnie Lindqvist). 1 hane spel/sång Högalund 22.3 (Billy Lindblom). 1 ex permanent revir Atlasruta 09E9d (Lämås) 30.3 (gnm Albin Lundkvist). 2 ex spel/sång Svartå 13.4 (Leif Sil-dén). 1 ex spel/sång Folkströmsskogen S, Nrk 18.4 (Tord Larsson). 1 ex spel/sång Söderäng, Toften, 29.4 (Ronnie Lindqvist). 1 ex födosökande Bystad kvarn, Breven bruk, 3.11 (gnm Raul Vicente).

Nattskärre *Caprimulgus europaeus*

Ett mycket bra år för arten, hela 76 spelande fåglar har rapporterats. Detta är det högsta antalet sedan arten var riksinventeringsart 2007. Som vanligt är det de stora skogsområdena runt Villingsbergs skjutfält och Breven bruk som står för de flesta rapporterna. Nedan redovisas de höstfynd som gjordes.

Höst: 1 ex Sörön, Kvismaren, 6.8 (Joakim Johansson). 1 ex Fågelsjön, Kvismaren, 19–22.8 (Martin Carlsson, Craig Brookes). 1 ex Röfors 25.8 (Leif N Andersson). 1 ex Söröslätten, Kvismaren, 12.9 (Lovisa Nilsson).

Tornseglare *Apus apus*

Inga observationer som sticker ut som extraordinära detta år. Nedan redovisas första respektive sista observationen för året och några större ansamlingar.

Större antal: 1000 ex Nyängen, Kvismaren, 1.6 (Johan Åhlén). 1500 ex Venastugan, Rynningeviken, 29.7 (Ola Erlandsson). 1000 ex Södra tornet, Tysslingen, 30.7 (Linus Jonson). **Fenologi:** 1 ex Schantzgatan 7, Örebro 29.4 (Johan Åhlén, Helena Gryth). 1 ex Rysjön, Kvismaren, 29.9 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Ett riktigt bottenår för arten i landskapet. Några observationer i häckningstid har gjorts, men det finns tyvärr ingenting som tyder på att någon häckning genomförts detta år. Nedan redovisas samtliga fynd av arten i år.

Vår: 1 ex Strandpromenaden, Rynningeviken, 24.3 (Kjell Brandin). 1 ex lockläte Karlslund 12.4 (Håkan Ellehammer). 1 ex lockläte Lindbacka 5.5 (Ola Erlandsson). 1 ex Örebro sluss 31.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex Svartån, Örebro, 5.6 (Sune Johansson). **Höst:** 1 ex Ormkärret, Kvismaren, 14.7 (Karin Bergh). 1 ex Karlslund 12.11 (Stig Ehrnell). 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 13.11 (Leif Eckmann). 1 ex Odensbacken 9-16.12 (Anders Jacobsson, Erik Törnvall m.fl.).

Gråspett *Picus canus*

Inga observationer i häckningstid i år. Dock har några hanar hörts ropa på vårkanten så nog finns det några par i våra skogar alltid. Snålt räknat så sågs det under våren minst 14 och under hösten 10 olika individer.

Vår: 1 honf F.d. Missionshuset, Arvaby, 2.1–29.3 (Helny Olsson, Åke Lorin, m.fl.). 2 honf F.d. Missionshuset, Arvaby, 6.1 (Helny Olsson). 1 hane Garphyttans nationalpark 7-20.1 (Lennart Eriksson, Johan Åhlén, m.fl.). 1 hona Garphyttans nationalpark 8-19.1 (Åke Lorin, Rolf Engwall, m.fl.). 3 ex Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 3.2 (Sussie Carlström, Per Wohlin). 1 hona Solberga 4.2 (Lennart Ahlen). 1 ex Garphyttan, 4.2 (Bernt Jerlström, Lars Karlsson). 1 hona Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 5.2 (Sune Johansson, Ove Pettersson, m.fl.). 1 ex Västra Trolldalen, Frösvidal, 8-14.2 (Jan Tranderyd, Peter Lehmann). 1 hona lockläte Berga, Villingsbergs Skjutfält, 21.2 (Sune Johansson, Ronnie Nederfeldt). 1 hane spel/sång Berga, Villingsbergs Skjutfält, 1.3 (Runo Edholm). 2 honf F.d. Missionshuset, Arvaby, 8.3 (Helny Olsson). 1 hane spel/sång Älgssjön, Svartå, 10.3 (Kaj Örjan Svahn). 1 ex spel/sång Övre P-platsen, Garphyttans nationalpark, 10.3 (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink, m.fl.). 1 hane Solberga 14.3–5.4 (Lennart

Ahlen). **Höst:** 1 hona Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 29.9–14.11 (Benny Fredriksson, Ola Erlandsson m.fl.). 1 hona Solberga 9.10–29.12 (Lennart Ahlen). 1 hona Arvaby 22.10–31.12 (Helny Olsson, Johan Oscarsson m.fl.). 1 hona Övre P-platsen, Garphyttans nationalpark, 23.10–12.11 (Joachim Grohp, Benny Fredriksson m.fl.). 1 hane Garphyttans nationalpark 23.10–10.11 (Benny Fredriksson, Magnus Friberg). 1 hane Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 23.10–31.12 (Benny Fredriksson, Linus Jonson m.fl.). 1 ex Lekhyttan 30.10 (Kent Larsson). 1 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält, 4.11 (Erik Törnvall, Ronnie Nederfeldt). 1 hane Ånnaboda 9.11 (Janne Börjesson, Anne-Marie Barregren). 2 honf F.d. Missionshuset, Arvaby, 1.12 (Helny Olsson). 1 ex Västra Trolldalen, Frösvida, 14.12 (Jan Tranderyd, Peter Lehmann).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Som vanligt saknas det rapporter om några häckningar. Detta borde vi väl kunna finna? Under vinter och vår sågs minst 5 ex och under höst och vinter minst 3 hanar och 1 hona i Garphyttans nationalpark. Övriga observationer redovisas nedan.

Vår: 1 hane Göljan, Frösvidal, 24.1 (Lennart Eriksson). 2 i par Västra Trolldalen, Frösvidal, 25.1 (Jan Tranderyd, Peter Lehmann, Tommy Sundqvist). 1 hona Mellersta Trolldalen, Frösvida, 31.1 (Lennart Eriksson). 1 ex Vargavidderna 23.3 (Marianne Johansson, Åke Johansson). 1 ex Trystorps ekängar, Tångerså kyrka, 21.4 (gm Andreas Tranderyd). 1 ex Flatlandsmossen, Villingsberg, 23.4 (Albin Lundkvist). **Höst:** 1 hane Mäcktjärnen, Villingsbergs Skjutfält, 16.8 (Helny Olsson). 1 ex Viaskogen, Kumla, 12.10 (Pierre Blanksvärd). 1 hane Berga, Villingsbergs Skjutfält, 25.11 (Jan Hägg, Toni Berglund). 1 hona Stora Ulvgryt 9.12 (Magnus Friberg). 1 hona Berga, Villingsbergs Skjutfält, 20.12 (Bengt Jalsborn).

Trädlärka *Lullula arborea*

36 spelande hannar har hörts på 28 olika lokaler. Enda gången fler sjungande fåglar rapporterats var 2009 då 38 individer hördes. Antalet rapporter av arten varierar väldigt mycket år från år. Tror dock inte detta beror på någon kraftigt fluktuerande population utan snarare på tillfälligheter. Fjölårets höga antal kan vi t.ex. tacka våra atlasinventerare för som var väldigt flitiga ifjol.

Noterbart: 10 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 30.9 (Ola Erlandsson).

Berglärka *Eremophila alpestris*

Tre fynd av sammanlagt fyra individer får ses som en ovanligt rik förekomst av denna snygga art.

Vår: 1 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 17–19.3 (*Anders Magnusson, *Ulla Magnusson m.fl.).

Höst: 2 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält, 5.11

(*Stickan Hallemark, Kent Larsson m.fl.). 1 hane Husön, Kvismaren, 11–31.12 (*Stickan Hallemark, Åke Pettersson m.fl.).

Backsvala *Riparia riparia*

Samtliga rapporter med häckningsindiciär redovisas nedan. Glädjande med tämligen många häckplatser. Skrämmande låga antal! Extra eloge till idoga backsvaleletarna.

Häckningar: 12 ex besöker bebott bo Ekers grusgrop, Eker, 26.5 (Ola Erlandsson). 8 ad besöker bebott bo Öns åkrar, Kvismaren, 26.5 (Ronnie Lindqvist). 37 ex besöker bebott bo Åssön 27.5 (Ola Erlandsson). 18 ad i par bobygge Hammarby, Närke Kilsområdet, 12.6 (Michael Andersson). 3 ex besöker bebott bo Granhammar, Vintrosa, 14.6 (Kent Halttunen). 5 ex besöker bebott bo Sticksjö, 17.6 (Tommy Sundqvist). 14 ex föda åt ungar Närke Kilsområdet, 7.7 (Leif Asplund). 6 ex besöker bebott bo Kälkesta, Fjugesta, 8.7 (Kent Halttunen). 10 ad besöker bebott bo Skävesund, Gianshammar, 16.7 (Michael Andersson).

Ängsfiolärka *Anthus pratensis*

Två rena vinterfynd och ytterligare två tidiga vårfynd/sena vinterfynd förtjänar publicering.

Vinter: 1 ex Löten, Kvismaren, 2.1 (Andreas Sandberg). 1 ex Tvärvägen, Oset, 2.1 (Stickan Hallemark). 1 ex Rävångsmåden, Rynningeviken, 10.2 (Bernt Bergström). 1 ex Östra dammen, Boglundsängen, 14.2 (Bernt Bergström).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Som vanligt fåtalig under vårsträcket. Endast en observation 2012. Under hösten noterad under 18 dagar med 1–2 ex mellan 31.8–25.9. Totalt har artens uppträdande minskat i ett längre perspektiv men verkar ha stabiliserat på en lägre nivå den senaste femårsperioden.

Vår: 1 ex rast Björka lertag 21.5 (Jonas Engzell).

Flodsångare hade ett toppår 2012.

Foto: Torbjörn Arvidson

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Fem observationer av sex ex ligger i underkant jämfört med 2000-talet i övrigt.

Vår: 2 ex Sjölandet, Oset, 24.3 (Stikkan Hallemark, Berit Johansson m.fl.). 1 ex Rynningeviken 11.4 (Tomas Bergkvist). **Höst:** 1 ex Lötén, Kvismaren, 23.9 (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink m.fl.). 1 ex Fågeludden, Oset, 26.9 (Gunnar Nilsson). 1 ex Fågeludden, Oset, 28.9 (Åke Pettersson).

Citronärla *Motacilla citreola*

Närkes femte citronärla upptäcktes på morgonen den 3.6 vid Boglundsängen. Fågeln sågs sedan under hela sju dagar. Den var oftast svårsedd men sjöng tidvis flitigt och hävdade revir.

1 fynd: 1 ad hane Östra dammen, Boglundsängen, Örebro 3.6–9.6 (*Johan Oscarsson, *Jesper Blåder, Johan Åhlén m.fl.).

Forsärla *Motacilla cinerea*

Ruggigt stabila är rapporterna om lokaler med forsärlor i lämplig miljö under häckningstid. För tredje året i rad stannar antalet på 20. Tidigare antagande att Närkes bestånd av forsärla är minst 35 par kvarstår. Efter den kraftiga expansionen under de första åtta åren på 2000-talet känns det som arten gått tillbaka och kanske stabiliserats på en lägre nivå. Kanske har de två stränga vintrarna i Västeuropa 2009-2010 och 2010-2011 spelat in? Första och sista observation redovisas.

Vår: 1 ex Fallen, Karlslund, 16.3 (Lennart Eriksson). **Höst:** 1 ex Slottsparken, Örebro, 13.10 (Joakim Johansson).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Inga rapporterade häckningar. För att få en bra bild av antalet häckande strömstarar i landskapet krävs en riktad insats. Normal fyndbild under vinterhalvåret.

Järnsparv *Prunella modularis*

Arten övervintrar ungefär vartannat år i landskapet.

Vinter: 1 ex lockläte Reningsverket, Oset, 15.2 (Jan Tranderyd m.fl.). 1 1K Karlsborg, Vretstorp, 25.12 (Tage Carlsson).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Ungefär tjugo individer noterades i januari och februari samt 11 individer i december 2012. Jämfört

med tidigare vintrar är båda siffrorna höga och lite för höga för att alla fynd ska listas.

Näktergal *Luscinia luscinia*

Normalt noteras första näktergalen runt den 1 maj men i år dröjde det till 4.5 innan de första dök upp. Sista fyndet för året är den senaste noteringen som finns registrerad i Svalan.

Fenologi: 1 ex spel/sång Ormkärret, Kvismaren, 4.5 (Åke Lorin m.fl.). 1 ex spel/sång Gubbhyllan, Oset, 4.5 (Håkan Carlestam m.fl.). 1 1K ringm. Fågelsjön, Kvismaren, 1.9 (Craig Brookes). 1 ex Rysjötornet, Kvismaren, 13.9 (Craig Brookes).

Blåhake *Luscinia svecica*

Höstens fynd omfattar trettio exemplar under perioden 24.8–23.9. Sträckperioden är väldigt lik sig år från år. Förra året gjordes fynd under perioden 22.8–25.9. Vårfynden listas nedan.

Vår: 1 hane Rävängsmaden, Rynningeviken, 4.5 (Leif Sandgren). 1 hane Södra tornet, Tysslingen, 9-10.5 (Bengt Jalsborn m.fl.). 1 hane spel/sång Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 13.5 (Leif Paakkonen).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Flera av de lokaler där det konstaterades häckningar förra året var besatta även i år. Två konstaterade och två-tre troliga häckningar. Dessutom några yngre fåglar som hävdade revir. 2013 får utvisa om en positiv trend inletts.

Vår: 1 hane Boglundsängen 18.4 (Peter Eklund m.fl.). 1 ad hane Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 30.4 (Leif Paakkonen). **Observationer under häckningstid:** 1 par Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 21.4–14.5 (Ronny Nilsson m.fl.). 1 hane spel/sång Tegeldammen, Hallsberg 3.5–8.7 (Billy Lindblom m.fl.). 1 2K hane spel/sång Åstaden, Småbåtshamnen, Örebro, 7.5–26.6 (Kjell Hammelin m.fl.). 1 hona Reningsdammen, Fjugesta, 14.5 (Kent Halttunen). 1 hane spel/sång Aspholmen, Örebro, 30.5 (Stefan Göransson). 1 2K+ honf Sankängen, Vibysjön, 7.6 (Patrick Åström). 2 ad hane spel/sång Averby, Hjortkvarn, 9.6 (Ronnie Lindqvist). 1 ad hona föda åt ungar Röfors 30.6 (Ronnie Lindqvist). 2 ad i par Averby, Hjortkvarn, 12.7 (Michael Andersson). 3 1K nyligen flygga Averby, Hjortkvarn, 12.7 (Michael Andersson).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Ett mycket sent fynd. Många fick ökad puls när den först rapporterades. Så här sena stenskvättor brukar innebära stor chans att vara någon av de rara arterna från öster.

Noterbart: 1 2K+ hane Gräve kyrka, Tysslingen, 8-11.11 (Rolf Sykkijev m.fl.).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Normal fyndfördelning. Senaste höstfyndet gjordes 2007.

Vår: 1 ad hane födosökande Sirbo 15.4 (Sören Hedberg). 1 ex Vreta, Hardemo, 16.4 (Rolf Hagström). 1 ad hane Ormesta,

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Örebro, 16.4 (Åke Pettersson). 1 hane Odlingen, Garphytteområdet, 21.4 (Erik Törnqvall m.fl.). 2 ex Björshult, Per Karlsson Linderum). 1 ex Nordhaga, Porla brunn, 24.4 (Ari Laine). 1 hona Södra tornet, Tysslingen, 29.4 (Lennart Eriksson). 1 hane Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk, 30.4 (Leif Paakkonen). 1 ex str N Bondevrak 637, Segersjö, 3.5 (Lage Johnson). 1 honf Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk, 9.5 (Leif Paakkonen). 1 hona Skogsmossen, Kägla-området, 11.5 (Anders Forsell).

Taltrast *Turdus philomelos*

Vinterfynd av taltrast är mycket ovanligt men nu har vi haft vinterfynd tre av de fyra senaste åren. Årets fågel hade en lättare vingskada och förklarar säkerligen varför den valt att stanna. Taltrasten är annars tillsammans med ringtrast de arter som är mest angelägna att lämna landet.

Noterbart: 1 ex Alkärr, Oset, 2.12 (Johan Åhlén).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Inga vinterfynd men några större antal och ett sent fynd noterades.

Noterbart: 24 ex str N Bondevrak 637, Segersjö, 24.3 (Lage Johnson). 50 ex Åkerby hage, Tysslingen, 19.4 (Lennart Eriksson). 40 ex str SV Ässön, 6.10 (Ola Strand). 33 ex str Ässön 7.10 (Leif Sildén). 1 ex Gamla tippen, Oset, 18.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Ungefär sjuttiofem sjungande fåglar noterades under perioden 4.5–18.7. Det är ca femton färre än ett normalår.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Trettio sjungande fåglar hördes under perioden 23.5–17.7. Ett riktigt toppår med andra ord. För att hitta ett lika bra år får vi backa ända till 1998 då tjugosju ex. noterades. Det var inte bara vårt område som hade ett ovanligt stort antal sjungande flodsångare, från Skåne till Medelpad noterades samma inflöde. Vid sådana här toppår brukar man finna många fåglar på ganska få lokaler. Så var inte fallet i år. Det är stor spridning på observationerna, hela landskapet är representerat

30 fynd: 2 ex Lakdammarna, Rynningeviken, 23.5–17.7 (Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex Rysjön, Kvismaren, 23.5 (Åke Pettersson). 1 ex Råstasjön, Kvismaren, 27.5 (Lage Johnson, Andreas Tranderyd). 1 ex Fallenparkeringen, Karlslund, 31.5–16.6 (Stefan Risberg m.fl.). 1 ex Västkärr 1.6 (Björn Wennberg). 1 ex Vallbytorpakären, Kilsmo, 1.6 (Per Karlsson Linderum, Hasse Molin). 1 ex Sörbybacken, Örebro, 3–4.6 (Lage Johnson m.fl.). 1 ex Munkatorp, Rynningeviken 4–13.6 (Bernt Bergström m.fl.). 1 ex Sköllersta 5.6 (Magnus Friberg). 1 ex Södra Åsta 5.6 (Claes Nordell). 1 ex Stora Mellösa 6.6 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). 6 ex Segersjöområdet 7.6–1.7 (Lage Johnson, Leif Sildén m.fl.). 2 ex Ralaån vid Nykvarn, Kumla, 8–12.6 (Jonas Engzell m.fl.). 1 ex Hidingsta, 10–16.6

(Leif Sildén m.fl.). 1 ex Lindbacka 11–13.6 (Tomas Gustafson m.fl.). 1 ex Frösshammarsviken Nrk, 12.6 (Ulf Eriksson). 1 ex Ormkärret, Kvismaren, 15–23.6 (Sune Johansson m.fl.). 1 ex Södra Lången, Lången-området, 15–19.6 (Dennis Crona m.fl.). 1 ex Kåvi 17.6 (Bernt Bergström, Bengt Jalsborn). 1 ex Hovsta 22.6 (Stellan Anderson, Andrea Gålnander). 1 ex Ervalla ängar Nrk, Ervalla station, 29.6–4.7 (Michael Andersson). 1 ex Ingelsby, Olshammar, 3.7 (Albin Lundkvist). 1 ex Kesnäs, Vinön, 9.7 (Albin Lundkvist).

Vassångare *Locustella luscinioides*

Årets enda fynd avser en ringmärkt årsunge. Troligtvis inte född i Kvismaren då inga sjungande fåglar hördes under året.

1 fynd: 1 IK ringm. Källviken, Kvismaren, 27.7 (Jalle Hiltunen, Jesper Andersson).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*

Sångarna från öster hade ett riktigt toppår. Liksom flodsångaren hade busksångaren ett toppår. Tretton fåglar noterades, varav 12 sjungande. Den sista var en fågel som höll ihop med den sjungande fågeln vid Almbro.

11 fynd, 13 individer: 1 ex spel/sång Råsta, Stora Mellösa, 24.5–13.6 (*Anders Karlsson, Leif Sildén m.fl.). 2 ex spel/sång Gamla tippen, Oset, 29.5–21.7 (*Lennart Eriksson, Peter Lehmann m.fl.). 1 hane spel/sång Södra tornet, Tysslingen, 31.5–3.6 (*Thomas Eriksson, Jonny Kvist m.fl.). 1 ex spel/sång Ängsholmen, Tysslingen 31.5–4.6 (*Bernt Jerlström, Kent Halttunen m.fl.). 1 ex spel/sång Holmens industriområde, Örebro 4.6 (*Christer Nyttén, Bo Runesson). 1 hane spel/sång Karlsdal, Kägla-området, 5.6 (*Åke Lorin). 1 2K+ hane ringm Venastugan, Rynningeviken 8.6 (*Lennart Eriksson). 1 ex spel/sång Ösby, Sköllersta 8.6–1.7 (*Per Karlsson Linderum, *Hasse Molin). 2 ex spel/sång Almbro, Gällersta 16–17.6 (*Stefan Göransson, Andreas Sandberg m.fl.). 1 ex spel/sång Bondevrak 637, Segersjö 22.6 (*Lage Johnson). 1 ex spel/sång Höre, Asker, 1.7 (*Per Karlsson Linderum).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Minst 115 sjungande kärrsångare hördes under året. Det är en hög siffra men inte rekordnivå. Vid Oset och Rynningeviken inventerades det i vanlig ordning och där fann man 15 revirhävande hanar vid Oset och 10 vid Rynningeviken. Första observationen gjordes 22.5 och sista 13.9.

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Oktoberfynd görs oregelbundet. Noterbart: 1 ex lockläte Ormkärret, Kvismaren 4.10 (Anders Jacobsson).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Tack vare den synnerligen aktiva ringmärkningen vid Kvismaren/Segersjö/Oset/Rynningeviken får vi en unik möjlighet att jämföra de observationer som görs med ringmärkarnas siffror som ligger närmre

Kärnsångare.

Foto: Torbjörn Arvidsson

det faktiska resultatet. För framförallt Kvismaren ger det enorma differenser. Årets fångade alternativt avlästa fåglar från Kvismaren och Segersjö lyder enligt följande. Kvismaren: 50 adulta och 49 pulli. Utöver dessa 12 1k ringmärkta. Segersjö: 21 vuxna och 43 pulli. Detta ger ett resultat som är jämförbart med förra året. Utav de 50 adulta var 26 hanar. Detta kan jämföras med att det som mest hördes 9 sjungande fåglar på en dag i Kvismareområdet. Vidare från övriga lokaler. Oset: 5 sj. hanar och en adult noterades mata ungar (Lennart Eriksson m.fl.). Rynningeviken: 3 sj. hanar och en konstaterad häckning (Leif Sandgren m.fl.). Frösåmmarsviken: 5 sj. hanar (Ulf Eriksson). Storökna-Lungers udde: 6 sj hanar (Ulf Eriksson). Utöver dessa noterades sjungande fåglar vid Ässön, Hässlebergsdammen i Hallsberg, Vibysjön, Tisaren, Tysslingen, Vinön, Katrinelund, Sticksjö (2).

Höksångare *Sylvia nisoria*

Helt enligt standard, en ringmärkt fågel i slutet av augusti. Däremot kvarstår frågeställningen, var kommer de ifrån?

1 fynd: 1 1K ringm. Fågelsjön, Kvismaren 24.8 (Martin Carlsson).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sjutton sjungande fåglar hördes under sommarperioden. Det är den nivå det legat på de senaste tre åren och ser man över den senaste tioårsperioden ökar antalet sommarsjungare sakta. Ringmärkningsfyndet i Kvismaren är intressant då det rör sig om en årsunge och bör vara en fågel som kommer från en häckning inom närområdet.

Noterbart: 1 ex sj. Åkerby gård, Tysslingen, 16.5 (Bernt Bergström). 1 sj. Brunnsvik, Stora Mellösa, 20.5 (Anders Jacobsson). 1 sj. Lindåsbacken, Kvismaren, 22.5 (Magnus Persson). 1 sj. Annebo 23.5 (Patrick Åström). 1 sj. Lakdamarna, Rynningeviken, 25.5 (Joakim Johansson). 1 sj. Alnängsbadet 26.5 (Linus Jonson). 1 sj. Mäjsa, Rinkaby 29.5 (Oscar Axelsson). 1 sj. Porlan, Porla brunn, 1.6 (Ari Laine). 1 sj. Skogaholms f.d. herrgård, Skogaholm, 4.6 (Michael Andersson). 1 sj. Klockhammar 13.6 (Michael Andersson). 1 sj. Bäckstigen 3, Ekeby, 15.6 (Andreas Sandberg). 1 sj. Atlasruta 10F6c (Kävi) 16.6 (Bengt Jalsborn). 1 sj. Biskopsvrak, Segersjö, 23.6 (Thord Eriksson). 1 sj. Längenområdet 24–30.6 (Bernt Bergström, Åke Pettersson). 1 sj. Smedängen, Svartå, 26.6 (Albin Lundkvist). 1 sj. Menigasker, Kvismaren, 2.7 (Åke Pettersson). 1 sj. Finnhammaren, Biskopsvrak, 8.7 (Thord Eriksson). 1 1K ringm. Fågelsjön, Kvismaren, 13.7 (Craig Brookes).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Endast tre fynd. Ett normalår görs runt tio observationer.

3 fynd: 1 2K+ hona Husön, Kvismaren, 10.5 (Craig Brookes, Magnus Persson). 1 hane Garphyttans nationalpark 18–19.5 (Helny Olsson, Ronnie Lindqvist m.fl.). 1 spel/sång Fiskinge 219, Tybblebacken 20.6 (Johan Ahlén).

Skägges *Panurus biarmicus*

Årets resultat ungefär i nivå med förra året, d.v.s. fortsatt svagt. Kanske att man kan skönja en försiktig återhämtning.

Häckning: 2 ad i par med 2 pulli Åslaholmen, Kvismaren, 9.6 (Per Wedholm, Kjell Johansson). **Fynd** under häckningstid gjordes vid Tysslingen, Kvismaren, Segersjöviken, Rynningeviken och Längen. Övriga: Max 5 ex Tysslingen 12.2–20.7 (Sune Johansson, Helny Olsson m.fl.). Max 27 ex Kvismaren 24.3–3.11 (Craig Brookes, Per Karlsson Linderum, Håkan Svensson m.fl.). Max 8 ex Yxviken, Segersjö, 8.4–21.10 (Jan Gunnarsson m.fl.). Max 2 ex Stentornet, Rynningeviken, 6.6–21.10 (Leif Sandgren m.fl.). 1 ex lockläte Längen-området 21.7 (Åke Pettersson). Max 6 ex Svartåns mynning, Oset, 26.9–6.11 (Olle Liljedahl m.fl.). 13 ex Hästhagsviken, Katrinelund, 16.10 (Anders Karlsson).

Pungmes *Remiz pendulinus*

En häckning vid Fågelsjön, Kvismaren förra året följdes upp av två häckningar i år. Eventuellt fanns ytterligare en hane i området. Den ena häckfågeln var ringmärkt i Frankrike. Man lyckades ringmärka tolv ungar från minst två kullar. Av övriga observationer är de tre observationerna från sträcktid vid Rynningeviken värda att nämna. Det är sannoligen ingen vanlig art vid landets sträcklokaler. **Häckningar:** 2 i par bobygge Åslaholmen, Kvismaren, 28.4–13.7 2 i par bo, ägg/ungar Källviken, Kvismaren, 1.5–14.7

(Craig Brookes, Eva Edmert m.fl.). Tot. 12 1K ringm Källviken, Kvismaren, 3-30.7 (Jalle Hiltunen m.fl.). **Noterbart:** 1 ex Oset 22.4–13.5 (Jenny Sander m.fl.). 1 ex Rysjön, Kvismaren 28.4–2.8 (Lennart Wahlén, Åke Pettersson). 1 ex lockläte Venakullarna, Rynningeviken 6.5 (Leif Sandgren). 1 ex Fågelsjön, Kvismaren, 22.8 (Craig Brookes, Martin Carlsson). 1 ex str. S Venastugan, Rynningeviken, 19.9 (Lennart Eriksson). 1 ex lockläte Stentornet, Rynningeviken, 22.9 (Ronnie Lindqvist). 1 ex str. SV Venastugan, Rynningeviken, 30.9 (Ola Erlandsson).

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Ett normalår görs 2-4 fynd under våren/försommaren, i år blev det 2.

2 fynd: 1 2K hane spel/sång Ängfallet, Kvismaren, 30.5 (Craig Brookes, Magnus Persson m.fl.). 1 ex spel/sång Göksholm 4.6 (Gunnar Nilsson).

Törnskata *Lanius collurio*

I motsats till förra året dök de första fåglarna upp ovanligt tidigt. Extra intressant att tre honor utgör första observationerna.

Fenologi: 1 hona Björka lertag 5.5 (Jonas Engzell). 1 hona Berga, Villingsbergs Skjutfält, 6.5 (Helný Olsson). 1 hona Nordhaga, Porla brunn, 6.5 (Ari Laine).

Varfågel *Lanius excubitor*

Två sommarobservationer, dock ingen som tyder på häckning. Observationerna vid Oset och Rynningeviken antas utgöra samma fågel.

Sommar: 1 ex Älgerget, Villingsbergs Skjutfält, 16.6 (Anders Jonsson). 1 ex Rynningeviken-Oset 30.7–22.8 (Åke Jalo m.fl.).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Observationer gjordes från nio olika lokaler under häckningstid. Inga säkra häckningar konstaterades.

Råka *Corvus frugilegus*

Inga riktiga vinterfynd gjordes. Vårsträcket drog igång redan 24.2, vilket är tidigare än normalt. Det var ett magert råkår i landskapet. Inga stora antal sågs, största antalet blev 5 ex. 62 fynd gjordes under året och bara fem av dessa gjordes på hösten.

Sommar: 1 2K Ormesta gård, Örebro, 17.5–14.6 (Håkan Carlestam, Lennart Andersson m.fl.).

Stare *Sturnus vulgaris*

Januari och februari bjöd på många övervintrande starar och en större ansamling i SV-Närke. Under december gjordes bara tre observationer. Nedan listas de största antalen från januari och februari samt de tre fynden från december.

Vinter: Max 25 ex Oset 1.1–29.2 (Per Wedholm m.fl.). Max 350 ex rast Fågelåsen, Nysund Nrk,

2.1–17.2 (Leif Paakkonen, Sören Hedberg). Max 35 ex Rånnestamaden, Tysslingen, 3.1–27.2 (Ronnie Nederfeldt m.fl.). 40 ex Nysund Nrk 25.1 (Mårten Persson, Malin Larsson). Max 30 ex Ölsboda herrgård 8-11.2 (Sören Hedberg, Mats Lindqvist). 25 ex Vreta, Hardemo, 24.2 (Rolf Hagström). 50 ex Husön, Kvismaren, 24.2 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex Pål-sbodagatan 13, Örebro, 11.12 (Johan Åhlén). 15 ex Fågelåsen, Nysund Nrk, 16.12 (Sören Hedberg). 1 ex Fågeludden, Oset 30.12 (Åke Pettersson).

Bofink *Fringilla coelebs*

Under januari och februari var det inte lätt att hitta bofinkar men det sågs enstaka här och där. Under december gällde detsamma men däremot fanns det på enstaka platser stora koncentrationer. I vårt landskap fanns en sådan koncentration vid Husön. **Noterbart:** 5400 ex str NO Bondevrak 637, Segersjö, 13.4 (Lage Johnson). **Vinter:** Max 200 ex Husön, Kvismaren 12–31.12 (Peter Gustafson m.fl.).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Se kommentaren för bofink gällande vinterförekomsten i december. I januari-februari gjordes bara tre observationer.

Vinter: 2 ex Odensbacken 5.1 (Ola Strand). 2 hane Hjärsta, Örebro, 26.1 (Kent Larsson). 1 ex Glomman, Örebro, 28.1 (Bo Ståhl). Max 150 ex Husön, Kvismaren, 12–31.12 (Birgitta Dawidsson m.fl.). 250 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 16.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Gulhämpling *Serinus serinus*

Tredje fyndet i Närke. Sträckande gulhämpling så här långt norrut i landet är mycket ovanligt.

1 fynd: 1 ex str S Ässön 18.9 (Craig Brookes).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Ett år med många observationer och flera större antal. Höststräcket var dock magert med bara åtta

Mindre flugsnappare var ovanligt fåtalig 2012.

Foton: Torbjörn Arvidsson

observationer. Observationen vid Barkaregatan är lite intressant. Den satt och småsjöng, d.v.s. precis som året innan. Samma fågel?

Vinter: 15 ex Fiskinge by, Kvismaren, 5.1–26.2 (Håkan Persson m.fl.). 10 ex Sättra, Ekeby, 7.1 (Roland Thuvander m.fl.). 5 ex Södra tornet, Tysslingen, 8.1 (Ingvar Lidén). 35 ex Venastugan, Rynningeviken, 21.1 (Börje Broström). 10 ex Råstasjön, Kvismaren, 28.1 (Anders Karlsson). 1 ex Barkaregatan, Näsby, Örebro, 5.2 (Per Wedholm). 4 ex Nynäsängen, Kvismaren, 25.2 (Håkan Persson). 8 ex Södra tornet, Tysslingen, 29.2 (Ove Ericsson m.fl.). 3 ex Näsby, Örebro, 11.12 (Rune Eriksson m.fl.). Max 5 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 20–28.12 (Kent Larsson m.fl.). Max 12 ex Västra rakan, Kvismaren, 26–31.12 (Daniel Andersson m.fl.). 31 ex Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 31.12 (Magnus Friberg). **Större antal:** Max 200 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 26.3–22.4 (Åke Lorin, Anders Jacobsson m.fl.). 100 ex Rysjön, Kvismaren, 18.4 (Per Gustafsson, Jenny Sander). 150 ex Boglundängen 18.4 (Ingvar Gustavsson m.fl.).

Brunsiska *Carduelis flammea cabaret*

Liksom förra året endast en handfull observationer. Antalet fynd följer så klart antalet gråsiskeobservationer generellt men det går även lite mode i det här med siskbestämning.

Noterbart: 1 ex Barkaregatan, Näsby, Örebro, 5.2 (Per Wedholm). 1 ex Norra Bro, Örebro, 7.2 (Marianne Johansson). 1 ex Hammarmaden, Kvismaren, 28.9 (Peter Gustafson, Pierre Blanksvärd). 1 ex Gamla tippen, Oset, 2.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Trettiofem fynd finns från perioden 1 januari till 27 februari. Resten av året gjordes inga fynd. Nedan listas de största antalen. Vid bestämning av snösiska bör man nyttja försiktighetsprincipen. Det räcker inte med en karaktär, som till exempel vit övergump, för en säker bestämning. Man bör notera flera karaktärer. Dessutom ska man vara extra försiktig efter nyår då siskorna bleknar och fler och fler gråsiskor blir snösiskelika i dräkten.

Noterbart: 10 ex Tysslingen, Södra, Tysslingen, 7-11.1 (Johan Åhlén m.fl.). 5 ex Nasta, Örebro, 7.1 (Åke Lorin m.fl.). Max 12 ex Hammarmaden, Kvismaren, 4-21.2 (Ola Strand, Magnus Friberg m.fl.).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

På våra breddgrader uppträder bändelkorsnäbben högst oregelbundet. Vissa år sker invasioner och andra år görs i princip inga fynd. Det här året blev ett mellanting. Det försiggick en mindre invasion i södra Sverige. Vi fick ta del av några av dessa fåglar.

Noterbart: Max 8 ex Sörby, Hackvad, 6-19.2 (Björn Arvidsson, Stefan Göransson, Anders Sennmalm m.fl.). 6 ex (4+2) Bengstorp 15.2 (Patrick Åström). 5 ex (2+3) Bengstorp 15.2 (Patrick Åström). 1 hona Markaskogen, Almby, 19.2 (Per Wedholm). 1

hane Sörbyvägen 19, Sörbyskogen, 10.3 (Albin Lundkvist).

Tallbit *Pinicola enucleator*

En mindre invasion skedde detta år. Senast vi hade en invasion att tala om var 2001. Det fanns inte mycket bär att kalasa på så det var inte lika lätt att hitta tallbitarna som de invasionsår då vi samtidigt haft mycket rönnbär. De flesta observationerna gjordes i skogslandskapet. Totalt gjordes ett åttio-tal observationer och många av dessa i Kilsbergen. Nedan listas alla fynd med minst 10 exemplar.

Större antal: 10 ex Villingsbergs Skjutfält 2.11 (Rolf Sykki-jev). 21 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält, 5.11 (Kent Larsson m.fl.). 11 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 9.11 (Ola Erlandsson). 10 ex Lissjön 10.11 (Johan Månsson). 12 ex str SO Garphyttans nationalpark 12.11 (Stig Ehrnell). 20 ex Hjuläsen, Garphyttan, 13.11 (Bernt Jerlström m.fl.). 15 ex Axsjöfallet, Villingsbergs Skjutfält, 13.11 (Bernt Jerlström m.fl.). 12 ex Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 30.11 (Ronnie Nederfeldt). 12 ex Blänkabäckens naturreservat, Hjälmarsberg, 2.12 (Lars H Johansson). 17 ex Kärmsön, Villingsbergs Skjutfält, 10.12 (Stickan Hallemark, Peråke Grönwall).

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

Ett någorlunda normalt uppträdande. Lite fler vår-fynd och lite färre höstfynd än normalt. Samtliga observationer under året listas.

Vår: 1 ex Nynäs åkrar, Kvismaren, 16.3 (Lage Johnson). 1 hane Bärsta åkrar, Kvismaren, 7.4 (Per Karlsson Linderum m.fl.). 2 honf Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, 14.4 (Per Karlsson Linderum). Max 8 ex Blacksta, Tysslingen, 18–21.4 (Thomas Eriksson m.fl.). 6 ex (4+2+2) Egbyviken, Segersjö, 21.4 (Lage Johnson, Anders Karlsson). 3 ex Bondevrak 637, Segersjö, 22.4 (Lage Johnson). 1 hane Hammarmaden, Kvismaren, 24.4 (Marianne Johansson, Gunde Persson). **Höst:** 1 ex str S Näsbybäck, Oset, 24.8 (Lennart Eriksson). 1 ex str SV Ormestaängarna, Oset, 13.9 (Erik Widuss). 1 ex Västra rakan, Kvismaren, 28.9 (Peter Gustafson). 1 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 30.9 (Ola Erlandsson).

Snösparr *Plectrophenax nivalis*

Ett hundratals observationer gjordes under två perioder: 16.2–7.4 och 21.10–31.12. Vid Bärsta sågs flockar både på våren och på hösten/vintern. Alla flockar med fler än 25 individer listas nedan.

Noterbart: 150 ex Frötuna 23.2 (Johan Wretenberg). Max 40 ex Bärsta åkrar, Kvismaren, 11.3–7.4 (Johan Åhlén m.fl.). 29 ex förbifl. Utängen, Oset, 17.3 (Albin Lundkvist, Ann-Margret Elmroth). Max 50 ex födosökande Bärsta åkrar, Kvismaren, 15–28.12 (Ingrid Åkerberg m.fl.).

Ortolansparr *Emberiza hortulana*

I Kvismaren som numera är landskapets enda säkra häcklokal inventerar Kvismare fågelstation arten. I år fann man 6 häckande par. Sju ungar bomärktes i två bon. Det noterades dessutom uppemot 15

sjungande hanar i området. Övriga observationer listas nedan.

Vår: 1 ex sj. Gubbbhyllan, Oset, 3.5 (Lennart Eriksson). **Sommar:** 1 ex sj. Kåvi 30.5 (Bo Ståhl, Michael Andersson). 1 ex sj. Segersjö naturreservat 31.5–7.6 (Lage Johnson, Anders Jacobsson). **Höst:** 1 ex Bondevrak 637, Segersjö, 13.8 (Lage Johnson). 1 1K ringm. Öby kulle, Kvismaren, 23.8 (Craig Brookes, Martin Carlsson). 1 ex str SV Venastugan, Rynningeviken, 2.9 (Ola Erlandsson). 1 ex str SV Blåklintstigen 2, Örebro, 4.9 (Lennart Eriksson). 1 1K Bastedalen, Harge, 27.9 (Cecilia Camitz).

Sävspurv *Emberiza schoeniclus*

Inga övervintrande sävsparvar noterades i december 2011 men efter nyåret noterades flera exemplar. Vintern 2012/13 verkar det som om betydligt fler individer valt att stanna. 12 ex. på samma lokal på vintern är ett ovanligt högt antal.

Vinter: 2 ex lockläte Svartåns mynning, Oset, 5.1 (Anders Carlberg). 1 ex Reningsverket, Oset, 7.1 (Per Karlsson Linderm m.fl.). 1 honf Fågelsjön, Kvismaren, 13.1 (Christer Ols-

Bergfink, hane

Foto: Torbjörn Arvidson

son). 1 ex lockläte Reningsverket, Oset, 26.1 (Håkan Johansson). 2 ex lockläte Nyängen, Kvismaren, 26.2 (Magnus Friberg). 1 ex Husön, Kvismaren, 3.12 (Kent Larsson). 6 ex Västra kröken, Kvismaren, 9-28.12 (Håkan Persson m.fl.). 12 ex Ormesta, Örebro, 16–30.12 (Åke Pettersson).

**Upplev naturen närmare
med en kikare från oss**

Välkommen in!!

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJÉ

Filarevägen 3 (Lillån) 019-250623 www.a-foto.se

UNGDOMSSIDAN

Kungsörn, mindre sångsvan och en himla massa tranor

Ungdomsgruppen begav sig till Hornborgasjön lördagen den 13 april. Det var Oscar, Karin, Filippa och Anastasia som tillsammans med Ronnie Lindkvist samt Filippas mamma Christina och Karins pappa Anders åkte från Örebro 06.00. Vädret var ju inte direkt strålande. Snöblandat regn, dimma och allmänt gråväder. På vissa vägsträckor var sikten inte mer än drygt 100 meter. Men som genom ett trollslag lättade dimman när vi närmade oss Hornborgasjön. Vi kom till trandansen 8.30. Då var det nästan klar sikt.

Vi hade pratat i bilen om hur kul det vore om vi kunde få se en mindre sångsvan när vi kom

Fikapaus under skådandet. Från väster Filippa, Christina (Filippas mamma), Anastasia Valenta, Anders Bro stående, Karin Bro-Nygårds och Oscar Axelsson

Foto: Ronnie Lindkvist

dit. Det var faktiskt nästan det första vi såg. Framför oss fanns det cirka 10 000 tranor och 3 500 sångsvanar. En imponerande syn. Och precis framför oss simmade både sångsvanar och en mindre sångsvan. Skillnaden mellan vanlig sångsvan och den mindre blev mycket tydlig. Skillnaderna i fråga om näbb, halslängd och formen på huvudet syntes klart.

Efter en stund åkte vi vidare till det s.k. Utloppet, stället där Hornborgasjön rinner ut i en å som heter Flian. Det brukar vara ett bra ställe att skåda eftersom det ofta är öppet vatten. Där såg vi både salskrake och gråhakedopping, över 1 000 sothöns och cirka 440 knölsvanar. Däremot såg vi ingen svarthalsad dopping som hade observerats där dagen innan.

Härefter åkte vi iväg norrut igen och tog vägen förbi sjön Östen, en fågelsjö som ligger mellan Skövde och Mariestad. Vi kom dit vid 13.00-tiden och vi var helt själva där. Väl parkerade på en liten plattform för att äta lunch ropar Ronnie till:

- En kungsörn!

Och det var det. Öرنen satte sig i ett högt träd och vi kunde allihop titta länge på den. De vita fläckarna på vingundersidorna och de ljusa fälten på huvudet framträdde väldigt tydligt. Sparvhök, ormråk och fiskgjuse var andra rovfåglar vi såg.

Det var en givande dag. Vi såg totalt 48 arter. Vi åkte hemåt mycket trötta men väldigt nöjda.

Ungdomsgruppen

OBSat i Närke marker perioden mars - maj 2013

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

En lång och kall vinter ligger bakom. Aldrig har väl isarna legat så länge som i år. Till mitten av april var det nästan istäckt i hela landskapet, men våren kom till slut ändå.

ANDFÅGLAR - FLAMINGOER

3 april dök det första exemplaret av **mindre sångsvan** upp i landskapet. Bäckelid vid Nykvarn fick besök av 2 ex. Dagen därpå, 4 april, gjordes första obsen vid Rånnestamaden vid Tysslingen. Där sågs arten fram till den 14 april med som mest 4 ex. Även vid Södra Tysslingen finns observationer från denna tid, både rastande och förbiflygande. Ett ex flög förbi Björka lertag 6 april. Vid Kvismaren sågs 2 ex 5 april som flög förbi Ängfallet. De sågs sedan vid Bärsta åkrar fram till den 14 april. Tre ex även i Rysjön 14 april. Den stora svanrasten vid Tysslingen var i år väldigt sen. Toppnoteringen av **sångsvan** blev 9 april med 2 333 ex. Största vårnoteringen av **sädgås** är från 9 april från Kvismaren, då 9 310 ex räknades in. **Spetsbergsgås** har observerats regelbundet under perioden fram till 10 maj främst vid Kvismaren och Tysslingen. Största antalet vid Västra rakan, Kvismaren 14 april med 354 ex. Även **bläsgås** är regelbundet rapporterad fram till 11 maj vid Kvismaren och Tysslingen. Högsta noteringarna 9 april med 66 ex vid Kvismaren och 27 april med 75 ex vid Gymningemaden, Tysslingen. Även Oset, Lindbacka, Björka Lertag, Stick-sjö och Vintrosa har haft besök av arten med enstaka exemplar. Parkrymlingen **snögås** sågs med ett ex vid Boglundsängen 31 maj. **Vitkin-**

dad gås blir allt mer vanlig i landskapet. Observationer finns från många lokaler. Största antalet 24 maj då 120 ex flög förbi Lötensplatt-formen vid Kvismaren. En **gravand** sågs 22 april vid Fågeludden vid Oset. Vid Rala åkermark i Hallsberg sågs ett ex 23-24 april och vid Irvingsholm, Tysslingen sågs två 24 och 26 april. Från Södra tornet, Tysslingen sågs ett ex 12 maj. **Amerikansk kricka** observerades 23-24 april vid södra Tysslingen och Irvingsholm. Två bergänder sågs vid Klåvudden 29 april och 4 ex 5 maj och vid norra Tysslingen 2 par 22 maj. En **svärta** iaktogs i Hjälmarén, Rönnerberget 24 april. Därefter fanns arten regelbundet vid Klåvudden och Nydalen fram till 15 maj och största flocken, 58 ex, 12 maj vid Nydalen. Vid Sticksjö sträckte 10 ex förbi 21 maj. Ett par **sjöorre** sågs vid Tisarstrand 19 april. Även denna art är regelbundet observerad vid Klåvudden och Nydalen perioden ut. Största flocken, 68 ex, vid Nydalen 4 maj. Tjugholmen i Hjälmarén fick besök av arten 13 maj då 14 ex sågs. En **alfågel** flög förbi Klåvudden 11 maj. **Ejder** sågs vid Klåvud-

Svensk GlasÅtervinning AB

Bidra till en hållbar utveckling
– återvinn ditt glas!

www.glasatervinning.se

Ågretthäger, Kvismaren 20/4

Foto: Magnus Friberg

den 29 april 6 ex, 6 maj 5 ex och 7 maj 7 ex. Ett ex sträckte förbi Nydalen 13 maj. Slutligen finns en obs från Lungersbådan i Hjälmaren 25 maj. Vid Tysslingen hördes **vaktel** vid Egersta och Gymninge 26-31 maj och vid Hägervad 30 maj. Vid Källtorp hördes ett ex 30 maj. Nynäs, Kvismaren fick ett besök av arten 31 maj. Rysjön och Löten vid Kvismaren fick den 17-20 april besök av en **ågretthäger**. Förmodligen samma ex sågs vid Åslasjön och Fågelsjön, Kvismaren, 1 och 25-30 maj. Ett ex sågs också vid Norra Tysslingen 15 maj. En **vit stork** flög förbi Öknabron, Kvismaren 13 maj. Den 19 april fick Vibysjön besök av en **svarthalsad dopping**.

ROVFÅGLAR - VADARE

En **brun glada** flög förbi Vinön 24 april. Vid Hageberg, Viby sågs ett ex 28 april, förmodligen samma som obsades vid Viby kyrka och Vibysjön 30 april. Ett ex sågs vid Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 15 maj och samma dag ett ex vid Vinala, Sköllersta. **Röd glada** sågs 2 april vid Stora Hammarsundsbron. Den 8 maj fanns ett ex både vid Hammarbron, Kvismaren och i Sköllersta. Vid Värnsta sågs ett ex 11 april och vid Latorpsbruk ett ex 15 april och Vibysjön fick ett besök 17 april och

vid Oset ett ex 5 maj, kanske samma dagen efter vid Rynningeviken. Sjätte maj sågs också ett ex vid Sticksjö. En **stäpphök**, hane, obsades 21 april vid Kumlabydammen, ett vid Ladugårdsängen 26 april. Vid Kvismaren sågs arten 16, 19 och 21 maj och ett troligt ex den 14. En **ängshök**, hane, flög förbi Ormkärret, Kvismaren 30 april. En **aftonfalk**, hona, upptäcktes 18 maj vid Åslaholmen, Kvismaren och sågs till 27 maj. En hane uppehöll sig nära banvallsdungen vid Tysslingen 24-25 maj. Vid Björka Ler-

tag sågs ett ex 22 maj. **Pilgrimsfalk** har regelbundet under mars och april setts vid olika lokaler vid Tysslingen. Även vid Kvismaren har den varit på olika lokaler fram till 20 maj. Dessutom finns observationer från Oset, Vintrosa, Vibysjön och Örebro under perioden. **Småfläckig sumphöna** har hörts från Hammarmaden, Kvismaren från 26 april perioden ut. Som mest hördes 5 ex 30 april och 1 maj. Även Oset har haft besök av arten från 7 maj och perioden ut. Första obsen gjordes 21 april vid Stora Hammarsundet. Även vid Frösshammarsviken, Rynningeviken, Tysslingen och Södra Melången har arten hörts. **Mindre sumphöna** hördes 22-23 och 27 maj vid Åslasjön, Kvismaren. En obs finns även från Fågelludden, Oset 24 maj. **Kornknarr** hördes

Svarthalsad dopping, Vibysjön 19/4, här tillsammans med en salskrakehona till vänster

Foto: Pierre Blanksvård

17-18 maj vid Orrikilen, Frötuna, mellan 20-25 maj ett ex vid Näsbybäcken, Oset och från 24 maj perioden ut hördes även ett ex vid Södra Näsbyängen, Oset. Den 22-30 maj hördes ett ex vid Fågelåsen, Nysund, vid Förlunda, Hovsta hördes 3 ex 24 maj och även reningsverket i Hallsberg fick besök av arten 24-31 maj. Vid Restamossen, Kvismaren hördes ett ex 24 maj och vid Hjälmarsberg ett ex 25 maj, vid Ralaån vid Nykvarn, Kumla ett ex 19 och 31 maj och vid Björka, Kumla ett ex 31 maj. Den 30-31 maj hördes arten i Marieberg, vid Lugnets idrottsplats Örebro och i Karlsdal Örebro. Således rätt många observationer av arten. **Fjällpipare** sågs vid Gällersta 10 maj och 13 ex strax norr om Aldammen 14-15 maj. **Kustpipare** sågs 28 maj då ett ex sträckte förbi Rysjön, dagen efter rastade 4 ex vid Rysjön och 100 ex kunde ses sträcka förbi västra kröken, Kvismaren. **Mosnäppa** har setts vid Boglundsängen, Oset, Kvismaren, Vibysjön, Södra Tysslingen och Rynningeviken med början den 16 maj. **Kärnsnäppa** har obsats Vibysjön, Kvismaren, Oset och norra Vättern. Största flocken, 61 ex, vid Vibysjön 29 maj. **Dvärgbeckasin** hördes vid Hammarmaden, Kvismaren 21 april – 6 maj, vid Svalnäs vindskyddet, Tysslingen den 27 april – 7 maj och vid Rånnestamaden ett ex 10 maj. **Dubbelbeckasin** hördes vid Rånnestamaden, Tysslingen 7-10 maj, vid Svalnäs vindskyddet, Tysslingen den 7-8 maj, vid Välakärret, Vibysjön 8-13 maj, och vid Hammarbron, Kvismaren ett ex 19 maj. Vid Sjölandet, Oset sågs en **rödspov** 26 april, vid Hammarmaden och Killinge-maden ett ex 29 april liksom 2, 5, 15-29 maj. Vid Almbyängen, Oset sågs arten 14-16 maj och även 21 maj vid Näsbyängen. Den 14 maj obsades ett ex från Södra tornet, Tysslingen. **Myrspov** sågs sträcka förbi Åslaholmen, Kvismaren med

Citronärta, hane

Foto: Magnus Friberg

70 ex 19 maj. 29 maj var en bra sträckdag och då sågs 100 ex sträcka förbi Rosenbergsstugan, Oset, 80 st. sträckte förbi Blåklintstigen, Örebro och 2 ex vid Välakärren, Vibysjön. 30 maj sträckte 60 ex förbi Rysjön, Kvismaren. Många observationer finns under perioden av **småspov**. En **dammsnäppa** sågs 18 maj vid Nynäsängen, Kvismaren.

LABBAR – UGGLOR

Vid Nydalen, Harge sågs 2 **kustlabbar** sträcka förbi 11 maj. Många observationer finns av **dvärgmå**s, främst vid Kvismaren där som mest 22 ex sågs 6 maj. **Silltrut** sågs 4 maj vid Rysjön, Kvismaren. Ett ex vid Klåvud-den 5 och 25 maj och ett ex vid Södra tornet,

Vitvingad tärna, Rysjön 28/5

Foto: Torbjörn Arvidson

Tysslingen 9 och 22-24 maj. Vid Nyängen, Kvismaren sågs ett ex 9 maj, vid Öby kulle, Kvismaren ett ex 24 maj och slutligen ett ex vid Reningsverket, Vretstorp 27 maj. Regelbundna observationer av **svarttärna** finns vid Kvismaren, Oset, Tysslingen och Rynningeviken med som mest 33 ex vid Rysjön. Rariteten **vitvingad tärna** sågs 27-28 maj vid Rysjön och Löten, Kvismaren. En **berguv** sågs 21 mars vid Byrsta, Kumla. Den övervintrande **hökuggla** i Latorp stannade kvar fram till 25 mars. Vid Aldammen sågs ett ex 14 mars. Vid Norra Folkavi sågs ett ex 23-25 mars. Vid Hällsjön, Villingsbergs skjutfält sågs ett ex 28 mars, vid Hampetorp ett ex 30 mars och Ekers grusgrop fick ett besök 7 april. En **slaguggla** obsades vid Trumkärret, Villingsbergs skjutfält 9 maj. En **lappuggla** sågs 6 mars vid Fågelåsen, Nysund en hittades tyvärr död vid Boda Stavön 17 mars. Denna dag sågs även ett ex vid Stor-trysslingen, Svartå. **Pärluggla** är under perioden observerad ropande från 16 olika lokaler. **Jorduggla** finns observerad från Kvismaren, Tysslingen, Solberga, Oset och Vibysjön från 15 april perioden ut. **Hornuggla** är rapporterad från 9 olika lokaler under perioden.

NATTSKÄRROR - TRASTAR

Nattskärra har hörts spela på 12 olika lokaler med början 10 maj och sedan perioden ut. Periodens riktiga superfynd gjordes den 15 maj vid Rysjön, Kvismaren då en **ORIENT-SEGLARE** upptäcktes. Det 5 fyndet i Sverige. Tyvärr stannade den inte länge och enbart 7 personer har rapporterat att de sett den. En separat rapport kommer senare i FiN. En **kungsfiskare** sågs 21 april vid Stora Hammarundet, vid Karlslund ett ex 30 april och vid södra Tysslingen ett ex 10 och 12 maj. Regelbundna observationer av **tretaig hackspett** har gjorts vid Garphyttans nationalpark fram till 5 maj. Arten har också setts vid Kärmsön 5 mars och 26-27 april, Tolsbohyttan, 24 mars, båda lokalerna uppe i Villingsbergs skjutfält och vid Hjälmarsberg ett ex 28 april. **Gråspett** sågs enbart på matningarna i Arvaby, Flyhagen och Solberga under mars

månad. Sista obsen 3 april. Den övervintrande **berglärkan** vid Husön, Kvismaren sågs fram till 6 mars. **Rödstrupig piplärka** rapporterades med 2 ex vid Södra tornet, Tysslingen 11 maj och vid Almbyängen, Oset med ett ex 19 maj. En **skärpiplärka** sågs 11 april vid Södra tornet, Tysslingen och ytterligare ett ex vid ej namngiven lokal vid Tysslingen 18 april. **Citronärka** sågs vid Kilen, Kvismaren 20 april, förmodligen samma individ 9 maj vid Nynäsängen och sedan vid Hammarmaden mellan 12-22 maj. Vid Gubbhyllan, Oset sågs en **blåhake** 15 maj, vid Åslaholmen Kvismaren ett ex 16 maj och 23 maj ett ex vid Brantströms gränd i Örebro. Vid Kvarntorps industriområde obsades **svart rödstjärt** från 27 april perioden ut. Ett ex sågs vid Venastugan 4 maj, vid Ormkärret, Kvismaren, ett ex 22 maj och vid Aspholmen i Örebro ett ex 30-31 maj. **Ringtrast** sågs vid Frommesta, Kvismaren 15 april, vid ängarna vid Nynäs högrmarker ett ex 15-16 april och vid Björshult, Vretstorp ett par 16-27 april. Mäjsta, Rinkaby fick också besök 16 april. I Åsbro sågs ett ex 17 april och samma dag även ett ex vid Rynningeviken. Den 19-21 april sågs ett ex vid Ånnaboda och ett ex vid Odensvi, vid Oset ett ex 20 april och i Solberga ett ex 27 april. Slutligen är ett ex rapporterat från Gällersta 3 maj.

SÅNGARE - KARDINALER

Flodsångare har hörts vid Björka lertag 12-22 maj, vid Oset 2 ex på Gamla tippen 22-31 maj. Vid Fiskinge by, Kvismaren hördes ett ex 20-21 maj och även vid Hagaby, Örebro ett ex 20 maj. Vid Rynningeviken hördes ett ex 22 maj och arten har även hörts vid Sticksjö, Karlslund, Götlunda, Frösvidal, Ralaån vid Nykvarn, Hammar, Vibysjön, Haga centrum, Oxhagen och Sörbybacken Örebro, Glanshammar och Husön, Kvismaren. Således ett stort antal observationer. **Vassångare** har sjungit vid Kilen, Kvismaren 20-21 samt 28 april och vid Svartåns mynning mellan 8-31 maj. Rånnestamaden fick besök 10-31 maj. **Busksångare** hördes vid Näsbybäckens Oset 28-31 maj. Vid banvallsdungen, Tysslingen sågs **mindre flugsnappare** 10 maj, vid

Solberga ett ex 14 maj, vid Kvistbro ett ex 15 maj, på Sörön, Kvismaren ett ex 17 maj och vid Logsjön ett ex 23 maj. **Pungmes** har observerats både vid Åslaholmen, Kvismaren och vid reningsverket vid Oset från 27 april, där bobyggande individer setts. Arten har också setts vid Ytterby Odensbacken 13 och 20 maj. **Sommargylling** har observerats vid Torp, Sköllersta 25-26 maj och vid Hägervad, Tysslingen 31 maj. Vinterns invasion av **tallbit** höll i sig till 1 april. 4 observationer finns i mars och en 1 april. **Lappspurv** har setts vid Södra tornet Tysslingen med ett ex 6, 7 och 11 april På Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren, fanns ett ex 14 april och 4 maj, ett ex vid Gåssjön 18 april, ett ex vid Björka lertag 6 maj och slutligen ett ex vid Gällersta. **Ortolansparv** har setts utanför Kvismaren vid Segersjö naturreservat 10, 16, 26-27 maj, vid Banvallsdungen, Tysslingen 10 maj, Lännäs 19 maj och vid Götabro 28 maj. **Videsparv** sågs vid Sörön 8 maj. 🐦

Vackra fåglar

Ulf Jorner

Vi tittar på fåglar av olika skäl. En del försöker finna vetenskapliga sanningar, andra samlar så många kryss som möjligt. Men hos alla finns nog skönhetsupplevelsen med som en del i skådandet. Det går inte att komma ifrån att vissa fåglar helt enkelt är vackra.

Beauty is in the eye of the beholder, säger engelsmännen. Och naturligtvis är synen på vad som är vackert individuellt. Det här är vad jag tycker om skönhet hos fåglar.

Min första ungdomsförälskelse var en salskrake. Den dök helt oväntat upp i den slättsjö som var ett av favoritmålen när jag skådade i fjortonsårsåldern. Inte i den grunda södra delen av sjön, där svarthakedoppingarna höll till, utan i den litet djupare norra delen. Vilket innebar en ganska lång vandring längs leriga dikeskanter. För tubkikare hade vi inte ens hört talas om.

Men den svartvita skönheten, en hanne alltså, var värd allt slit. Den var absolut det vackraste som jag sett. Och gammal kärlek rostar aldrig. Salskrakar, numera även honor, är fåglar som gör mig riktigt glad när jag får syn på dem.

Vad finns det mer för vackra fåglar? Jag är sparsmakad. Blåkråkan tycker jag t.ex. är prålig snarare än vacker. Steglitsen ligger litet på gränsen till prålig, men OK för vacker. Och en rosenfinkshanne på en solbelyst kvist är definitivt en skönhetsupplevelse.

Vackra rovfåglar är det ont om. En kungsörn kan vara majestätisk, en pilgrimsfalk kraftfull. Men inte vackra. De enda vackra rovfåglar som jag kan komma på är ängshökshannarna och deras närmaste släktingar. Med gråblå skönhet när de sveper fram över landskapet.

Faktiskt är det så att de flesta fåglar som jag ser som vackra har en sparsmakad fjäderdräkt. Gärna svartvit. Naturligtvis är inte alla svartvita fåglar vackra. En svarthuvad trut må vara rar, men inte vacker. Och att kalla en svartvit flugsnappare vacker är väl att ta i. Men tänk på skärfläckor, som inte bara är vackra utan sällsynt graciösa. Att se ett antal födosökande skärfläckor en vårmorgon är en upplevelse av rang. Även om vi nog inte får uppleva den

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Salskrake

Foto: Torbjörn Arvidson

i Närke.

Det går också bra att inkludera något grått eller pastellfärgat i fjäderdräkten hos en vacker fågel. Ett storlomspår på en spegelblank sjö om senvåren är en fantastisk skönhetsupplevelse. En guding är också definitivt vacker, liksom en stjärtnes. Även om den sistnämnda kanske bättre sorteras in under kategorin näpna fåglar.

För att återvända till svarta och vita fåglar. Ta den svartvita fågel som vi kanske oftast ser, skatan. Inte är den väl vacker? Men jovisst. Se bara på den unika stjärten, på de blå och gröna nyanserna i det svarta. Om den vore ovanlig, säg något tiotal observationer i Närke per år, så skulle vi stå och lovorda dess skönhet i de mest översvallande ordalag. Men skatan är, i detta avseende, ett offer för sin framgång. Den är helt enkel så vanlig så att vi ser den som alldaglig.

Om det finns vackra fåglar så bör det också finnas fula. Men de är svårare att finna. Inte är väl en gråsparvshona särskilt vacker, utom förstås för gråsparvshannen. Men ful är hon absolut inte. Någon skulle kanske tycka att en kaja eller kråka är ful, men det tycker inte jag. Kajans fjäderdräkt har ett otal nyanser av svartgrått, och kråkans mönstring i svart och grått är riktigt sofistikerad.

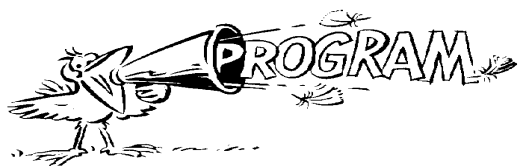
Men jag har faktiskt en gång sett en riktigt ful fågel. Det var i Krugerparken, när jag lyckats få stopp på vår bil vid en delvis uttorkad flodbädd. Det blev en mycket kort obs, eftersom mina medresenärer hade föga förståelse för mitt fågeltittande (om det inte var något i örnnorlek). Fort vidare mot lejon, noshörningar och giraffer.

Den fula fågeln var, lyckades jag komma fram till med hjälp av den lilla bok som jag köpt vid infarten till parken, en *hamerkop*. Det är en

ungefär halmeterlång vadare med svart näbb, svarta ben och i övrigt en trist brunsvart färg. Och med ett oformligt huvud som har givit den dess namn på afrikaans. Den förs vanligen till storkfamiljen – det svenska namnet är skuggstork – men anses av vissa vara närmare släkt med pelikaner. Hur som helst torde den vara lika litet välkommen i båda familjerna. Den enda som kan älska denna fågel är en annan *hamerkop*.

Men åter till ämnet, alltså vackra fåglar. Vilken är den vackraste svenska fågeln enligt din uppfattning? Vi skulle kanske kunna ordna en omröstning om Sveriges vackraste fågel. Eller varför inte en gala i stil med Årets idrotts-gala? Semifinaler i Stockholm, Göteborg och Malmö och direktsänd final från Conventum i Örebro. Där Martin Ämténäs och Carola Häggkvist hjälper svenska folket att utse årets nykomling, årets vackraste tätting (hon- och hanklass) och mycket mer. Och varför inte en europeisk final: *Mergellus albellus douze points*.

Nähä, inte det. Vansinne? Lämplig som fågel-skrämma? OK, bara en förflugen tanke. Men medge trots allt att det finns många vackra fåglar i vårt land, och att de kan få oss att drömma! 🐦

Ungdomsaktiviteter - Se <http://www.sofnet.org/nofnet> under rubrik ungdomsgruppen

Exkursioner och resor 2013

Lördag 31 augusti - Vadarspaning i Oset. Tillsammans med en kunnig guide tittar vi efter höstens rastande vadare i Oset. Samling kl 9.00 vid parkeringen intill reningsverket. För mer information ring Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 7 september - Vadarspaning på Boglundsängen. Nu en vecka senare än vadarspaningen i Oset kanske det har anlänt nya arter vadarfåglar. Vi kollar vad dammarna i Boglundsängen har att erbjuda. Samling vid p-platsen på slutet av Neongatan kl. 9.00. För mer information ring Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 14 september - Räva-Hänget. Ta med familjen eller vännerna och kom ut till Rävången mellan kl. 08.00 och 13.00. Fågelguiderna visar er gärna fåglarna i sina tubkikare och svarar på era nyfikna frågor. Det bjuds på korv att grilla och försäljning av fågelholkar m.m. Kikarproffsen kommer att vara på plats och visa sitt sortiment. För mer information ring Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Onsdag kväll 25 - söndag 29 september - Resa till Falsterbo. NOF:s traditionella höstresa till Falsterbo bjuder alltid på överraskningar. Vad blir det i år? Kommer ormörn, skrikörn eller någon annan imponerande fågel bli årets höjdpunkt? Stugorna på Ljungens camping är bokade. Anmäl dig snarast. Är du nybörjare? Då ser vi andra till att du inte missar något. Ring Ronnie Lindqvist för mer info 070-262 14 17.

Lördag 5 oktober - Mikroskådning i Rynningeviken. "SITT-ÖCH-TITT" med NOF. Vi placerar oss på Pers hög i Rynningeviken och ser vad som kommer flygande i vår väg. Medtag pall, stol eller något annat bekvämt, och naturligtvis en god matsäck. Vi börjar kl. 8.00 och håller på till kl. 12.00 men du kommer när det passar dig och stannar så länge du vill. Parkera vid Rävången och följ skyltarna. Ring Ronnie Lindqvist för mer information 070-262 14 17.

Lördag 5 - söndag 6 oktober - Euro Bird Watch. Hela Europa räknar flyttfågelsträck den här helgen. Det gör vi också. Kunde du inte komma till "SITT-ÖCH-TITT" på lördagen har du en ny möjlighet på söndagen. Då gör vi samma sak, men platsen är Venastugan på toppen av Venakullarna. Tiden är densamma 8.00 -12.00. Ring Ronnie Lindqvist för mer information 070-262 14 17.

Torsdag 10 - söndag 13 oktober - Resa till Öland. Följ med NOF till Öland och njut av höstens flyttfågelsträck. Vi rör oss runt södra Öland och spanar in vad som bjuds. Du som är nybörjare och är nyfiken på Sveriges bästa fågellokal, välkommen! Vi som varit med förr lotsar dig runt bland "vingband och ögonbrynsstreck". Vill du veta mer om vad resan kan innehålla så finns ett utmärkt referat av resan till Öland 2012 skrivet av Jan Gunnarsson inlagt på hemsidan under reseberättelser. Läs den inför beslut att följa med! Mer om transport och inkvartering kommer på www.sofnet.org/nofnet. För anmälan och mer info, ring Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Söndag 20 oktober - Yxnäset med ÖNF. Vi vandrar genom sumpmark och kohagar för att ta oss ut till Yxnäsa udde och kolla in salskrakar och andra spännande sjöfåglar. Ta med stövlar, matsäck och något att grilla. Samling vid P-platsen i Bondevrak kl.9.00. För mer info, ring Gunnar Nilsson 019-24 66 77.

Lördag 26 - söndag 27 oktober - Resa till Hönö. Välkommen till en förhoppningsvis blåsig helg på Västkusten. Havsfåglar är vårt huvudsakliga mål, men även om det inte blå-

ser, finns det mycket att upptäcka i tuben. Inkvartering i en villa på Fotö, vilket ger oss närhet till bästa spanarplatserna. Hans Waern som leder resan, och han kan Hönö "utan och innan". För anmälan och mer info, ring Hans 0704-92 53 51.

Lördag 2 november - Södra Hjälmarmarkanten. Dis och blekt novemberljus ramar in fågelskådningen den här dagen. Vi besöker flera lokaler längs Hjälmarens södra strand. Med lite tur visar sig stor- och salskrakar fint för oss, och havsörnar förstås. Samling vid Coop Österplan kl 8.00 för samäkning. Ring Ronnie Lindqvist på 070-262 14 17 om du vill veta mer.

Vid alla exkursioner utgår en frivillig avgift på 20:-- till vår fågelfond. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till förare med 6 kr/mil och resenär.

Vid resor med övernattnig tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till vår fågelfond.

Inomhusmöten

Torsdagen 19 september kommer Göran Pettersson, chef för SOFs "resebyrå" Avi-fauna, och berättar om Indien, som är ett konglomerat av folkslag, språk och levnadsstandard. Även däggdjurs- och fågelfaunan bjuder på ett stort spektrum av arter och variation. Göran presenterar fåglar och natur på indiska halvön. Titeln på föredraget är "Indien – världens läckraste skådarland!"

Torsdagen 17 oktober berättar Ronnie Lindqvist om den resa till Spanien som NOF arrangerade i våras och som Ronnie ledde. Vi får höra talas om trappar, örnar, gamar purpurhonor och olika sorters fåglar som vi bara kan drömma om här uppe i Närke. Titeln på föredraget är "Fåglar i andlösa Andalusien och extrema Extremadura".

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vasa-kyrkan, Vasagatan, Örebro

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärkningscentralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid m m för fyndet.

Rapportera via webb:

<http://www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se>

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåglar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering. E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hemsida: www.nofnet.se

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta 244, 705 94 Örebro, tel. 019-23 92 37, 076-712 18 88

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 070-256 73 95

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjugesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående arter skall anmäla detta till polisen för vidarebefordran till något av landets större naturhistoriska museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

NOF:s försäljningsmaterial

NOF-kåsa, mörkgrön, m. NOF-logga	30 kr
NOF-dekal små	3 kr/st
stora	10 kr/st
Artlista Närke	gratis
Småfågelholk	70 kr/st
Knip och Uggleholk	325 kr/st
Porto + frakt tillkommer	

Vill du handla? Vänd dig till **Bengt Jalsborn**
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70
80, 070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@gmail.com

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare:

Peter Gustafson

Norra Bro 305, 705 94 Örebro
epost: metroantik@msn.com

Övriga medlemmar:

**Magnus Friberg, Andreas Sandberg och
Johan Åhlén**

NOF:s tjejgrupper

Annika Lorin, Tel: 019-24 48 46
Ami Sundén, Tel: 070-944 73 00

NOF:s Ungdomsgrupp

Anders Bro, Viktoriagatan 20, 703 55 Örebro. Tel.
019-611 83 34, 073-849 73 94
E-post: bro.anders@telia.com

Osetkommittén

Kommittén för skötsel av naturreservatet Oset-Ryn-
ningeviken. NOF:s representant är:

Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro
Tel. 070-256 73 95. E-post: leif.sandgren@telia.com

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen:

Helny Olsson, Arvaby, 719 95 Vintrosa, Tel 019-29
90 03 eller 070-5762981. E-post: helny@telia.com

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten
kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se
vilka dagar dessa är avlysta.

Kamakura

Nyhet!

Kamakura EDV-81 25-55x W

Innehållsförteckning

Omslagsbild: Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	A-M Elmroth	1
Ordföranden har ordet	Hans Waern	1
Nya NOF-medlemmar		2
Fågelrapport för Närke 2012		3
Kungsörn, mindre sångsvan och en himla massa tranor		28
OBS:at i Närke	Hans Waern	29
Vackra fåglar	Ulf Jorner	33
Program		35